

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2013. gada 2. marts – 8. marts

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE UN LATVIJA**

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 9 (1283)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

Nepriecāsimies par agru
(3. lpp.)

Eiropas Oskars Rīgā
(4. lpp.)

Reformu ērkškainais celš
(6. lpp.)

Dzejnieks vēstnieka lomā
(8. lpp.)

„Dūdalniekiem” 30 !

“Dūdalnieki” 2012. gada septembrī

“Dūdalnieki” ir Ziemeļanglijas latviešu folkloras kopa, kas darbību uzsāka 1983. gadā, kad Jānis Vilipsons, Arnolds Dāle un Raimonds Dāle nolēma iedziļināties latviešu tautas mūzikā.

Vairāk lasiet 2. lpp.

Ieskats diasporas skolotāju seminārā

Foto: Laima Ozola

Semināra dalībnieki

Kaimiņas pilsētā Bradfordā nedēļas nogalē, 23. un 24. februārī, notika Anglijas un Īrijas latviešu bērnu nedēļas nogales skoliņu skolotāju seminārs, ko sadarbībā ar Latviešu valodas aģentūru (LVA) organizēja Latviešu nacionālā padome Lielbritanijā (LNPL).

Semināra atklāšanā skolotājus,

kuŗi pārstāvēja 20 skoliņas, uzrunāja un sveica Latvijas Republikas vēstniecības Apvienotajā Kāralistē 1. sekretāre Ieva Jirgensone, LNPL Izglītības nodalas vadītājs Māris Pūlis un LVA Izglītības daļas vadītāja Dace Dalbiņa. Jirgensones kundze pasniedza ari dāvanas – katra skoliņa saņema mācību materiālu komplektu, kas izdots ar Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) finansiālu atbalstu. Tāpat kā mājinieki, apsveikumu semināra dalībniekiem bija sagatavojuši ari Bradfords latviešu bērnu nedēļas nogales skoliņas skolotāji un audzēkņi.

(Turpinājums 11. lpp.)

Pasaules brīvo latviešu apvienības Kultūras fonda (PBLA KF) līdzekļu piešķirumi 2012. gadā

“PBLA Kultūras fonda uzdevums ir atbalstīt latviešu kultūras saglabāšanu un jaunradi un godalgot izcilus latviešu kultūras saņiegumus un darbiniekus, kā arī veicināt nacionālās identitātes pastāvēšanu, pabalstot skolas, jaunatni un latvisko audzināšanu.”

PBLA Kultūras fondā, kas dibināts 1972. gada 16. novembrī, šobrīd darbojas sešas centrālās organizācijas: Amerikas latviešu apvienība, Latviešu nacionālā apvienība Kanadā, Latviešu apvienība Austrālijā un Jaunzēlandē, Eiropas latviešu apvienība, Dienvidamerikas un Karību latviešu apvienība un Krievijas latviešu kongress. Šīs organizācijas apstiprina savus pārstāvus fonda valdē, kā arī izvirza desmit kultūras nozaļu priekšsēžus un referentus. Līdzekļi KF piešķirumiem nāk no PBLA budžeta. Par 2012. gadā pieteiktajiem projektiem nobalsoja 17 KF amatpersonas, piešķirot pabalstu 9 pieprasījumiem \$20 200 vērtībā.

Atbalstu saņem:

1. Rakstu krājums “Jaunā Gaita” - \$5000;
2. *Latvijas Nacionālais mākslas mūzejs*, kataloga “Latviešu māksla trimda” sagatavošanai - \$4000;
3. A. Klotiņš, grāmatas “No zobe na dziesma” (par Zuikas vīru koņa gaitām un tā dirigēntu R. Zuiku) izdošanai - \$1500;
4. A. Jansone, grāmatas “Aleksandra Dzērvīte” (par latviešu lietiskās mākslas attīstību) izdošanai - \$1500;
5. Roberta Mūka mūzejs, aprīkojuma iegādei - \$700;
6. *Latvieši pasaulē, mūzejs un pētniecības centrs*, dokumentālās filmas “Vārpa” sagatavošanai - \$2000;
7. *Fonds Sibīrijas bērni*, dokumentālās filmas “Dieva putniņi” sagatavošanai - \$2000;
8. *Fonds Sibīrijas bērni*, dokumentālās filmas “Kur palika tēvi” sagatavošanai - \$2000;
9. Čikāgas Pieciši, dziesmu grāmatas izdošanai - \$1500.

Kopš 1972. gada PBLA KF ir piedzīvojis uzplaukumu. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas ārzemēs radās šaubas un neziņa par organizāciju turpmāko pastāvēšanu. Kā redzam, tās pastāv un joprojām darbojas. Šodien KF darbības mērķi ir atbalstīt un respektēt latviešu tradīcijas, identitātes meklējumus, pārmaiņas sabiedrībā, kā arī veicināt jaunradi un darbību desmit KF nozarēs.

2013. gada līdzekļu pieprasījumi izglītības un kultūras projektu atbalstam iesūtāmi elektroniski PBLA birojam ASV – pblaasv@verizon.net – līdz š. g. 1. jūlijam. Plašāka informācija pieprasāma Vijai Zuntakai-Bērziņai, 58 Dix Woods Dr., Melville, NY 11747, USA. Līdzekļu pieprasījumu pieteikumu veidlapas atrodamas PBLA mājaslapā (www.PBLA.lv) zem KF vai saņemamas no KF priekšsēdes.

Vija Zuntaka-Bērziņa,
PBLA KF priekšsēde

RADI UN DRAUGI
VIESNICA ★★★★

WWW.HOTELRADIUNDRAUGI.LV

LAIPNI LŪGTI RĪGĀ, ANGLIJAS DAUGAVAS VANAGU FONDA VIESNĪCĀ “RADI UN DRAUGI”!

9 770934 67501 8

09

(Turpināts no 1. lpp.)

„DŪDALNIEKI” 30 !

Arnolds un Raimonds, abi bez formālās mūzikālās izglītības, bet ar lielu sajūsmu un darbošanās degsmi, kērās pie notūm. Savukārt Arnolds, izlasījis *Labiša 36.* numurā rakstu par īpatnējiem latviešu mūzikas instrumentiem, kērās pie dažu rīku darināšanas. Pirmās no viena koka stumbra gabala izgreba bungas, tām pēc ilgas cīņas ar smirdošiem cūku pūšļiem sekoja dūdas. Tajā laikā arī Vilipsonu Jānis sāka kviecināt pašdarinātas somu dūkas, kas bija tapušas uz latviešu somu dūku pamatiem ar īru izcelmes somu dūku speciālista techniskajiem padomiem. Vēl joprojām „Dūdalniekos” skan divas vijoles, trīs stabules, taures, vienstīdzis, dūdas un ir pat sešas kokles! Vēl ērmoņikas, vargars, somu dūkas, leijerkaste, baubēns, bungas. Daždažādi sitamie skaņu rīki, kociņi, robu dēlis, zvārguli, sietiņš un tridekšnis.

Kopas pastāvēšanas laikā ir notikušas daudzas pārmaiņas. Latvija bija okupēta valsts, un to-reiz bija grūti iedomāties, ka 30 gadus vēlāk tā atkal būs brīva un „Dūdalnieki” vēl dziedās un spēlēs. Citas maiņas saistās galvenokārt ar dalībnieku skaitu. Studen-

“Dūdalnieki” 1987. gadā

ti aizbraukuši uz citām malām studēt. Daži dalībnieki aizgājuši pensijā, citi aizsaulē, daži pārcēlušies uz dzīvi Latvijā. Pretējā virzienā - no Latvijas uz Angliju - brauc gan studēt, gan strādāt. „Dūdalnieki” vienmēr ir priešīgi uzņemt viņus savā pulkā. Pirmā dalībniece no Latvijas pie mums sāka dziedāt pēc *Baltica '91*, un daudzi ir sekojuši Dacei. Tagad mazliet vairāk nekā puse dalib-

nieku ir pēdējā laikā no Latvijas iebrākušie.

Gandrīz katru gadu sastāvs mainās, reti iznāk dziedāt ar to pašu sastāvu divas reizes. Mai-nās arī instrumentālisti un līdz ar to dziesmu izvēle. Laika gaitā ir nākuši un gājuši dziedātāji un spēlētāji. Sastāvs mainījies no trim līdz 22 dalībniekiem. To-mēr kopas darbība ir virzījusies uz priekšu. Šobrid katru nedēļu

sanāk ap 15 dalībnieku, kuŗi ir iemācījušies jaunas dziesmas un savu zimogu atstājuši uz „Dūdalnieku” stilu.

„Dūdalnieku”, viņu vecāku un vecvečāku dažādās izcelsmes vietas Latvijā vērš uzmanību uz dažādu novadu dziesmu mācīšanos, tā ņaujot pārstāvēt visu Latviju. Dziedot mūzikas materiālos pierakstītas izloksnēs un spēlējot dažādus tautas mūzikas rīkus, „Dūdalnieki” piemin, cik vien tas svešā zemē iespējams, latviskos gadalaikus, svētkus un mūža godus. Šogad paredzēts brauciens uz Franciju, kur dziedāsim un spēlēsim kopā ar *Terre Baugeoise*. Ar šo franču kopu mēs iepazīnāmies *Balticas* laikā Latvijā. Brauksim uz Božu (*Bauge*) pie viņiem ciemos, un būs kopīgs koncerts *Šimonā* (*Chinon*), kur arī ir iecerēts, ka piedalīsies *Šimonas* vecākās paaudzes folkloras deju kopa.

2013. gadā paredzēti vairāki koncertu brauciens Britu salās. Katrus piecus gadus nosvinam ar ipašiem koncertiem vai nu Bradfordā, vai „Straumēnos”. Tā kā esam diezgan aizņemti, savai 30 gadu darbības atcerēi ipašu koncertu nerīkosim. Esam nolēmuši nosaukt 2013. gadu par mūsu jubilejas gadu. Tur, kur dziedāsim un spēlēsim, būs daļa no mūsu 30 gadu jubilejas svētnībām. Ceram jūs tur satikt!

“Dūdalnieki”

Trešā reize, šķiet, bija tikai aizvakar, kad nežēlīgi aukstā novembra dienā baltā, ziedu pilnā dievnamā mācītājs Cālitis teica atvadvārdus Mārtiņmammai – Hermīnei Rītiņai, „Straumēnu” koja koristei un manas māsas tuvai kaimiņienei Baltezerā. Četri dēli viņu guldiņa kapā, apkātu ar Zemgales segu.

Sarmīte Janovskis-Ērenpreiss

Paldies fotografiem Imantam Ur-tānam par sniegoto, manas bēr-nības baznīcas Baltezerā uzņē-mumu (BL, Nr. 4)! Cik reižu tur nav gaŗām braukts dienās baltās un nebaltās, lai gan dievlūdzēju vidū esmu bijusi tikai trīs loti at-skirīgās reizēs – kā citās pasaulei.

Pirma reizi baznīcā biju ar ģimeni Vasarsvētkos vācu okupācijas laikā. Man bija 6 gadi. Baz-

nīca saules pielijusi, pušķota meijām. Tām lēni vīstot, apreiba galva. Viss likās bezgala svinīgi, līdz mazajai māsai (4 g.) viss sāka apnīkt. Viņa dīdījās solā un daudzīga muguru pret augsto ozola sola atzveltni, līdz tas neganti iečīkstējās.

“Mamm, mamm, stuteklis plīst!” kļuva par izsaucienu mūsu ģime-nē vēl gadiem, ja notika kas sa-

traucoši negaidīts.

Otrā reize baznīcā bija šī gad-simta sākumā Ziemassvētku va-kārā, ciemojoties pie māsas Balt-ezerā. Šoreiz „stuteklī” nebija. Baznīca krievu okupācijas laikā tika izmantota par zirgu stalli, oglei noliktavu un elektrības cen-trāli. Soli droši vien sadedzināti mallkā. Tomēr baznīcu jau sāka atjaunot un tai bija ielikta pagai-

du grīda, tā rodot augstelpu ar ze-mākiem griestiem. Mazas ērgelites, dievlūdzēju stāvgrūdām. Eglītes un sveču smarža, manāms kluss, svi-nīgs satraukums. Bet man tomēr – ne jau maza vilšanās, jo mācītājs ieradās baltā „naktskreklā”. Domāju, esmu ieradusies nepareizā baz-nīcā, svešā zemē. Noriju rūgtumu, kad visi kopā dziedājām *Klusa nakts, svēta nakts*.

JOCĪGAS LIETAS

Par sadarbības kultūru

Viens mazs anekdots pēc burvīgas sadarbošanās ar mūsu vēstniecību Berlīnē...

Piedzima dēls, nosaucām par **Miku**. Izrādās, ka vācu iestādes tādu vārdu nepazīst, tādēļ, lai varētu saņemt dzimšanas aplie-cību, esot jādabū apstiprinājums no Latvijas vēstniecības, ka tāds vārds Latvijā tiek lietots, ir ka-lendārā un ir vīriešu dzimtes. Tā esot gan samērā neformāla padarišanu, kur pietiekot, ja vēstniecība šādu apstiprinošu in-formāciju aizsūta uz attiecīgo dzimtsarakstu nodaļu pa e-pastu vai faksu.

Sacīts, darīts, nodomāju, ka nezvanišu nevienai pazīnai vēstniecībā, bet gan mēģināšu pilnīgi oficiāli, izmantojot konsulāro telefona numuru. Atbild dāma, savu vārdu neminot. Izklāstīju savu vajadzību. Dāma bez vārda atbildēja, ka tādas lietas viņi ne-varot apstiprināt, varot tikai ap-stiprināt, ka bērns dzīvo Vācijā. Teicu, ka bez dzimšanas aplie-cības arī to viņi nevarēs apstiprināt, bet vai tomēr, lūdzu, ne-varētu noskaidrot un uzmest vie-nā teikumā uz papīra, ka latvie-šiem tāds Mikus ir. Noskaidro-šot, atzvanišot.

Paliku gaidot divas stundas, tad tomēr nēmu klausuli atkal rokās pats. Vēstniecībā atbild tā pati dāma, vēl aizvien bez vārda un arī bez zināšanām, vai vēstniecība var man līdzēt. Uzreiz noskaidrošot. Dzirdu klausulē sarunu starp minēto dāmu un kādu lemtspējīgāku personu, kas pazīno, ka vēstniecībai ne-esot atļauts iejaukties Vācijas likumdošanā! Šādu informāciju man tad arī sniedz dāma bez vārda. Esot loti žēl, bet Vācijai esot savi likumi, kuŗos nedriks-tot maisīties. Apskaidroju viņu, ka neviens no mums netaisās jaukties Vācijas likumdošanā, bet ka vācu dzimtsarakstu nodaļai līdz vēstniecību sniegt šo niecīgo informāciju - vai pār-stā-vētā valstī tiek lietots vārdiņš Mikus vīriešu dzimuma pārstāv-jiem...

Atkal notiek apspriede..., pēc kuras man iesaka vēstniecības mājaslapā informēties, kur un kā es varu iesniegt savu pieprasī-jumu, kurš, ja es samaksāšot EUR 15,- , atsūtišot pastmarkas un 1-2 nedēļas pagādišot, kaut

kādā veidā tomēr tikšot apstrā-dātās.

Teicu, ka no vācu ierēdņiem esmu guvis piemērus, ka pa fak-su vai e-pastu pat uzreiz atnāca informācija, piemēram, no Marokas vai Islandes vēstniecības, ka labprāt taču arī par to samak-sāsim, bet tā lieta ir steidzami kārtojama. Atbilde uz to bija, ka viņi to nekādā ziņā nedarišot un vispār man esot attiecīgi jāpie-lāgojas valsts likumiem... (Tā arī nesapratu, kādi te bija domāti.) Dāmas tonis sarunas laikā bija kļuvis jūtami saspringts, un es tomēr lūdzu viņu atklāt savu vārdu, lai korespondencē varu uz-to atsaukties. Tai brīdi vēstniecības darbiniece nolika klausuli un saruna beidzās.

Piebildišu, ka vācu dzimtsarakstu nodaļas dāmas par visām sagādātām neērtībām nemitīgi atvainojās un centās rast citus ri-sinājumus. Tie parādījās Leipci-gas universitātē, vārdu izpētes institūtā, kas loti kompetenti un ātri noskaidroja, ka vārds Mikus Latvijā rakstveida pirmoreiz mi-nēts 1873. gadā, ka Latvijā cil-

ar apstiprināto dzimšanas aplie-cību devos tālāk.

Tātad, ja paziņu lokā uzzinās, ka varbūt kādam rodas līdzīgas vajadzības, dodiet informāciju tālāk, kurp vērsties, kurš palīdzēs.

Kristaps Grasis,

PBLA Kultūras fonda Eiropas pārstāvis, Eiropas latviešu apvienības kultūras referents, Latviešu kopības Vācijā valdes loceklis

P.S. Latvijas Republikas vēstnieks Vācijā Ilvars Klava tele-fonsarunā Kristapam Grasi at-vainojās par sagādātajām neērtībām. Red.

Lasiet tīmeklī!

Rietumeiropas latviešu laikrakstu

www.brivalatvija.lv

LATVIJA DIENU RITEJUMĀ

Valsts prezidents starptautiskā konferencē

Valsts prezidents Andris Bērziņš 22. februārī piedalījās Eiropas Komisijas Latvijā rīkotajā starptautiskajā konferencē par gatavošanos eiro ieviešanai Latvijā un uzrunāja konferences dalībniekus (attēlā).

Prezidents atzina, ka eiro ir labākā no pieejamajām alternatīvām Latvijai, taču arī pauda bažas par Eiropas Savienības nākotni kopumā. „Jo vairāk ir iespēja ie-pazīties ar informāciju, jo lielāks uztraukums mani pārņem,” sacīja Bērziņš. Plašākus paskaidrojumus par iemesliem, kas izraisa viņa sa-traukumu, Valsts prezidents ne-sniedza.

Nepriecāsimies par agru

Eiro ieviešanu lielā mērā no-teiks Latvijas spēja pierādīt un no-turēt labus ekonomikas rādītājus ilgtermiņā - vairākus gadus uz priekšu, raidījumā 900 sekundes atzina Eiropas Komisijas pārstā-vības Latvijā vadītāja Inna Stein-buka (attēlā).

Eiropas Savienības politiskais lēmums par Latvijas uzņemšanu eirozonā vēl ir tikai priekšā, un tikai pēc Latvijas lūguma saņem-šanas sāksies vērtēšana. Patlaban vēl neesot nekādu signālu, vai Latvija varētu saņemt šo uzaicināju-mu, norādīja Steinbuka. Viņa arī uzsvēra: izplatās mīts, ka Latvija uz brīdi izpildīs visus Māstrichtas kritērijus un ar to pietiks, lai ie-viestu eiro. Rūpīgi tikšot vērtēts, cik ilgtspējīgi Latvija spēs izpildīt izvirzītos kritērijus. Piemēram, vai cenas un valsts parāds pēc gada strauji nepieauga. Būšot jāparlie-cina, vai Latvija to vareš izdarīt vēl piecu gadu garumā, rezumēja Steinbuka.

Sabiedrības negatīvais viedoklis pret eiro var ietekmēt lēmumu par Latvijas uzaicināšanu pievie-noties. Tiesa, situācija pamazām uzlabojoties un sabiedrības at-balsts eiro pieaugot.

Pārrunā sadarbību ar diasporu

Ārlietu ministrs Edgars Rinkē-viçs tikās ar ekspertiem, lai pārru-nātu un uzklasītu viedokļus par Ārlietu ministrijas sagatavoto in-formātīvā ziņojuma projektu „Par Ārlietu ministrijas sadarbību ar Latvijas diasporu 2013. – 2015. gadā”. Sanāksmē piedalījās Dace Akule (Sabiedriskās politikas centrs *Providus*), Aldis Austers (Eiropas latviešu apvienība), Elīna Apsite-Bēriņa (LU), prof. Michails Hazans

(LU), prof. Daiga Krišjāne (LU), Aija Lulle (LU), Pauls Raudseps (žurnāls *IR*). Tika izklāstīts Ārlietu ministrijas plāns sadarbībai ar diasporu, kā arī norādīts, ka Ārlietu ministrija vadis darba grupu, kuŗas mērķis būs nodrošināt labi koordinētu ilgtermiņa pārnozaļu politiku diasporas jautājumos. Sa-darbība ar Latvijas diasporu kā iekšpolitiskā prioritāte varētu būt sasaistāma ar dažādām ES politi-kas jomām un Latvijas prezidentūru ES Padomē 2015. gadā.

Rīgā grib veidot NATO izcilības centru

Aizsardzības ministrs Artis Pabriks Brisele NATO aizsardzības ministru sanāksmē informēja par Latvijas vēlmi veidot NATO izci-lības centru stratēģiskās komūni-kācijas jautājumos. „Aliansei ir jāuzlabo saziņa ar sabiedrību gan attiecībā uz tās militārām opera-ci-jām, gan pieņemtajiem politiska-jiem lēmumiem. Šī izcilības centra mērķis būs veikt analīzi un pēti-jumus par komunikācijas ten-dencēm, sakopot sabiedroto zinā-šanas un labāko praksi, lai veici-nātu vienotu izpratni un paaug-stinātu efektīvitatī,” uzsvēra A. Pabriks.

Ar Gruzijas aizsardzības ministru Irakliju Alasaniju Pabriks pār-runāja Gruzijas integrāciju NATO un piedāvāja Gruzijas bruņoto spēku pārstāvjiem apmācības ūdenslīdēju skolā Liepājā un Nesprāgušas municipās neutralizē-šanas skolā.

Luksemburgas uzņēmēji ieinteresēti sadarbībā ar Latviju

Latvijas vēstniece Belgijā Lelde Līce-Līcīte oficiālā vizītē apmek-lēja Luksemburgas provinci (Van-lonijas reģions) un ar provinces gubernātoru un deputātiem, Ar-lonas pilsētas galvu un uzņēmē-jiem pārrunāja provinces un Lat-vijas sadarbības perspektīvas eco-nomikā, tūrismā un kultūrā. Tik-šanās laikā vēstniece ar amatper-sonām apsprieda ekonomisko un tūrisma sakaru veicināšanu starp Latviju un provinci, kā arī Lat-vijas mākslinieku dalību Luksem-burgas provincē notiekošajos mū-zikas festivālos. Luksemburgas provinces amatpersonas pauda vēlmi apmeklēt Latviju, līdzai cinot provinces uzņēmējus.

Latvijas vēstnieks Kanadā tiekas ar studentiem

Latvijas vēstnieks Kanadā Juris Audarinš (attēlā) tikās ar vairā-kiem kanadišu studentiem, kuŗi galvaspilsētā Otavā bija ieradušies, lai piedalītos Karltonas universi-tātes organizētajā NATO simula-cijas spēlē *Model NATO*. Spēle noritēja trīspadsmito gadu. Šoreiz studentus īpaši intereseja

jautājumi, kas saistīti ar gudro aiz-sardzības iniciātīvu jeb *smart de-fence*, NATO patrulēšanas misiju Baltijas valstu gaisa telpā, Latvijas dalību Aliances vadītajā starptau-tiskajā misijā Afgānistanā un Lat-vijas vēlmi veidot NATO izcilības centru stratēģiskās komūnikācijas jautājumos. Vēstnieks sniedza pārskatu par gandrīz desmit ga-du ilgo Latvijas dalību NATO, uz-krāto pieredzi un ieguvumiem un atbildēja uz studentu jautāju-miem.

Igaunijā apbalvo drosmīgus latviešus

Pagājušā gada vasārā rallija sa-censibās *Gulbis 2012* Madonas novadā Igaunijas sportistu Valles Nütera un Alari Kupri vadītā au-tomašīna *BMW M3* nobrauca no ceļa braucamās daļas, apgāzās un iekrita dīķi. Cietušajiem palīgā steidzās drosmīgi latvieši un iz-gābla kaimīnvalsts rallistus.

Igaunijas Glābšanas dienests ap-balvoja Latvijas pārstāvju ar dzī-vības glābēju medaļām. Tas ir pirmais šāda veida apbalvojums cil-vēkiem, kuŗi nedzīvo Igaunijā. Ie-rosmi par latviešu apbalvošanu Igaunija guvusi pēc publikācijām presē. Latvijas varoni saņēma Glāb-šanas dienesta dzīvības glābēja III klases medaļu, ko svinīgā ceremo-nijā, klātesot Latvijas vēstniekam

LETA
nacionālā ziņu aģentūra

Sācītu ar Preses apskatu!

- ◀ Latvijas preses publikāciju anotācijas
- ◀ jaunākās valūtas un laika ziņas
- ◀ nozīmīgākie dienas notikumi
- ◀ šodienas jubilāri

Apskatu Jums izdevīgā veidā - internētā vai e-pastā piegādāsim katru darba dienu līdz plkst. 9:00

Vairāk par pakalpojumu vari uzzināt: www.leta.lv
LETA, tālr.: +371 67222509, e-pasts: marketing@leta.lv

Viņa vadībā pēc cietokšņa valju nojaukšanas tika izveidots pilsētas centrs. Felsko projektejīs vairāku baznīcu, skolu un citu sabiedrisko celtņu būvi Rīgā un Piņķos.

Johans Daniels Felsko

1856. gadā Felsko izstrādāja Rī-gas centra rekonstrukcijas pro-jectu, un, to īstenojot, tika izvei-dots pilsēta ansamblis. Pēc Felsko projekta būvēts Sv. Jāņa baznīcas tornis Rīgā, Sv. Annas baznīca Piņķos. Rīgā Felsko cēla un pārbūvēja Sv. Mārtiņa baznīcu, Veco Sv. Gertrūdes baznīcu, An-glikānu baznīcu, Sv. Trīsvienības baznīcu, Mazās ģildes ēku un Rī-gas centra skolas. Felsko dailrade visvairāk ir ieturēta neogotikas, retāk eklektisma, renesanses vai pusloka stilā (*Rundbogenstil*).

Pieminot Johana Daniela Felsko 200. gadskārtu, Vecajā Gertrūdes baznīcā notiek ekskursijas, kurās var iepazīt arhitekta jaunradi. Pirmā ekskursija notika 23. februārī, nākamās būs 6. un 15. martā.

Vēstnieks Kārlis Eichenbaums (pirmais no kr.) tiekas ar „Latvijas lepnumi 2012” ieguvējiem

Igaunijā Kārlim Eichenbaumam, pasniedza Igaunijas iekšlietu mi-nistrs Kēns Marti Vahers. Apbal-vojumu saņēma Andris Drozds, Sandis Raubišķis, Aigars Kozuls, Valdis Medinieks, Jānis Pūce, In-gus Kimelis, Roberts Mālkalns, Gints Lapsa un Rinalds Rode.

Ēģiptē Latvijas mūzikas tradicijas

Kairā ar ovācijām tika uzņemts latviešu kontrtenora Sergeja Jēgera (attēlā) solokoncerts *Ave Maria*.

Sergeja Jēgera un pianistes Ievas Misiņas-Šmites priekšnesumā ska-nēja arī Bacha, Vivaldi, Hendēla, Kačini, Maskani un citu kompo-nistu skaņdarbi. Ar šo koncertu Latvijas vēstniece Iveta Šulca sāka Kairā koncertu seriju. Ēģiptes sa-biedrība tiek iepazīstināta ar iz-ciliem Latvijas mūzikiem un Lat-vijas mūzikas tradicijām. Atseviš-ķa programmas daļa bija veltīta Baltijas valstu komponistu Joza Kelpša-Tallata, Ilo Vintera, Jāņa Lūsēna un Romualda Kalsona skaņdarbiem. Triju Baltijas valstu komponistu dziesmas tika dzie-dātas oriģinālvalodā.

Sergeja Jēgera vizītes ietvaros Latvijas vēstniecei organizēja vi-ņam tikšanos ar Kairas Operas vadību. Sarunās apsprieda sadar-bības iespējas nākotnē.

Rīgas architekta Daniela Felsko jubileja

Johans Daniels Felsko (1813-1902) bija Rīgas galvenais archi-tekts no 1844. līdz 1879. gadam.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

2014. gadā Eiropas Kinoakadēmijas balvas pasniegsts Rīgā

Eiropas Kinoakadēmija (*European Film Academy*) nolēmusi, ka 2014. gada Eiropas Kinoakadēmijas balvu pasniegšanas ceremonija notiks Rīgā. Par *Eiropas Oscaru* devētā ceremonija pulcē ap pusotru tūkstoti pasaules līmeņa kino profesionāļu, tajā tiek apbalvoti Eiropas kino sasniegumi un personības. Katru otro gadu Eiropas kino balvas pasniegšanas ceremonija notiek Berlinē. Citos gados tās norises vieta tiek izvēlēta īpaši. Tieši Rīgas Eiropas kultūras galvaspilsētas statuss ieinteresējis balvas rīkotājus izvēlēties Rīgu.

Rīgā ceremonija plānota 2014. gada 13. decembrī Latvijas Nacionālajā operā, un tas būs viens no Eiropas kultūras galvaspilsētas gada notikumiem. Līdz šim ceremonijas ir notikušas Londonā, Parīzē, Romā un Barselonā. 2010. gadā balvas tika pasniegtas Tallinā, 2012. gadā – Maltā. Balvu pasniegšanas ceremoniju atspoguļo ļoti daudzi starptautiskie plašsaziņas līdzekļi, un balvas pasniegšanas ceremoniju pārraida visā Eiropā.

Atradumi Rīgas pilī

Rīgas pils priekšpils restaurācijas laikā atrasts, iespējams, senākais mūra fragments Rīgā. Arhailogu ieskatā kieģeļu siena ir tik vērtīga, ka netiks pārvietota un pēc rekonstrukcijas pabeigšanas būs apskatāma jaunajā pagrabā stāvā. Līdz ar šo sienu atrasti arī unikāli priekšmeti.

SIA Architektoniskās izpētes grupa archaileogs Mārtiņš Lūsēns

Rīgas priekšpils rekonstrukcija pagādām noris, kā plānots. Šajās zālēs atrakti pamati vairāku metru dzilumā. Pēc rekonstrukcijas pabeigšanas leja atrāsies liela telpa, kurā būs garderobe. Arhailogi ir pārsteigtī, jo šāda mūra būve neviņā vēsturiskā pilsētas plānā nav bijusi ieklauta. „Orientējoši tie varētu būt 1300. - 1400. gadi. Redzama aizmūrēta ailete. Tā ir gaismas šachte apmēram elkoņa augstumā, kur ielikt apgaismes svecīti vai kaut ko tamliedzīgu. Gadsimtu ritējumā kultūrlānis uzaudzis par 4-5 metriem,” lēš Pils restaurācijas projektu vadītājs Ivars Riba.

Veicot izrakumus, atrasti arī vairāki militāras nozīmes priekšmeti, kas varētu būt saglabājušies no 17. gadsimta zviedru armijas arsenāla, - lielgabalu lodes un granātas, kājnieku pišķi, zirgu aizjūgu apkalumi, pīpes un musketes mehanisms. Atrastas vairākas Livonijas perioda monētas un kāda īpaša svina-alvas sakausejuma sīkplastikas figūriņa - krusta sistā Jēzus tēls.

Pils austrumu piebūvē, kur agrāk atradās valsts Ārzemju mākslas mūzejs, atklāts 1682. gadā celts Arsenāla ēkas grīdas brūgējums, brūga līmeni atrasts vērā nemams daudzums militāras nozīmes priekšmetu.

LNМ notiek eksposīcijas demontāža

Latvijas Nacionālais mākslas mūzejs apmeklētājiem ir slēgts un jau norobežots ar būvzogu, bet sabiedrības interese par mūzeja rekonstrukciju ir liela. Plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem bija unikāla iespēja būt klāt brīdi, kad mūzeja galvenajā ēkā K.Valdemāra ielā 10 tika demontēta latviešu mākslas pastāvīgā eksposīcija.

Gleznas saudzīgi noņem no sienas un nogādā uz pagaidu mājvietu

Mūzeja administrācija un Rīgas domes Ipašuma departaments bija sagādājuši iespēju redzēt pilnu procesu – kā glezns tiek noņemts no sienām, kā tiek pārbaudīta to saglabātība, kā tās tiek attīrītas no putekļiem, iepakotas, markētas un sagatavotas pārvešanai.

Mūzeja rekonstrukcijā, restaurācijā un paplašināšanā tiks ieguldīti 24 miljoni latu, no kuriem 15 miljonus latu piešķir Rīgas dome, 8 miljoni tiks piesaistīti no Eiropas Savienības līdzekļiem, bet 1,2 miljoni ir valsts finansējums. Mūzeja rekonstrukcijas darbus plānots pabeigt 2015. gada vidū.

Amsterdamā būs Alyja Hermana izrāžu skate

Nederlandē no 2. marta līdz 6. aprīlim *Stadsschouwburg Amsterdam* teātrī notiks izrāžu skate *Brandstichter 2013: Alvis Hermanis*. Alvis Hermanim (attēlā) veltītajā skatē ar izrādēm viesosies Jaunais Rīgas teātris, Vines Pilsētas teātris, Berlīnes *Schaubühne* un Minchenes kamerteātris.

Programmā iekļautas Jaunā Rīgas teātra izrādes „Klusuma skaņas” un „Gaŗā dzīve”, Vines Pilsētas teātra izrāde „Tēvi”, Berlīnes *Schaubühne* iestudētie „Vasarnieki” un Minchenes Kamerteātra izrāde „Vasa”. Amsterdāmā Jaunais Rīgas teātris viesosies pirmoreiz – 7. un 8. martā ar „Klusuma skaņu” izrādi, 25. un 26. martā – ar izrādi „Gaŗā dzīve”. Izrāžu skati papildinās vairāki ārpusprogrammas sarīkojumi – tīkšanās ar Alvi Hermani skates atklāšanas vakarā, 1976. gadā tapušās režisorsa Petera Šteina filmas „Vasarnieki”

seanss, kā arī „Klusais disko” pēc „Klusuma skaņu” izrādēm.

Izdod grāmatu par aktrisi Olgu Dreģi

Tautā iemīlotajai Dales teātra aktrisei, kuŗas pūrā ir arī daudz kinolomu, - Olgai Dreģei (attēlā) – līdz šim nav bijusi veltīta nevienna grāmata.

Taču nu šis trūkums ir novērts – par dāvanu aktrises jubilejā apgāds „Zvaigzne ABC” laiž klajā teātra zinātnieces un aktrises tuvas draudzenes Irēnas Lagzdiņas sarakstīto grāmatu „Izslāpums. Olga Dreģe”. Tajā - daudzpusīga, iejutīga un smalka Olgas Dreģes tēloto lomu analize, viņas pašaizliežīgais darbs teātrī un vēlme piedalīties visas valsts dzīves uzlabošanā, stiprā, darbīgā dzimta, no kuŗas cēlūsies aktrise, kā arī kollēgu, tuvinieku un draugu atminas. Grāmatas atvēršana notika „Latvijas Grāmatu izstādē” Ķīpsalā 1. martā.

Jauktais jauniešu koris *Anima*

Kauņas 3. starptautiskajā koņu garīgās mūzikas festivālā *Kaunas Musica Religiosa* ieguva festivāla *Grand prix*. Koris konkursa pirmajā dienā izcīnīja zelta diplomu, bet nākamajā dienā, uzlabojot savu sniegumu, ieguva konkursa galveno balvu. Festivāla ietvaros koris koncertēja arī Kauņas Sv. Francisca Havjēra baznīcā. Konkursā sacentās desmit koņi no Latvijas, Lietuvas, Krievijas, Polijas un Baltkrievijas.

Tūresta izstādē *Tourrest 2013* Tallinā

Latvijas vēstnieks Igaunijā Kārlis Eichenbaumis piedalījās tūrisma izstādē *Tourrest 2013* atklāšanā Tallinā un iepazīstināja Igaunijas ekonomikas un komūnikāciju ministru Juhanu Partsu ar Latvijas ekspozīciju. Ikgadējā tūrisma izstādē *Tourrest* šogad piedalījās vairāk nekā desmit Latvijas pašvaldību un ražotāju, sniedzot informāciju gan par jauniem tūrisma maršrutiem un atpūtas iespējām, gan arī par produktiem, kas ar izdomu ražoti no dabas izejvēlām. Atsevišķā stendā Tūrisma atlīdzības valsts aģentūras (TAVA) informātīvais materiāls populārējis konceptu *best enjoyed slowly*.

Īrijas latviešiem stāsta par darba iespējām dzimtenē

Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) pārstāvji piedalījās „Nodarbinātības un konsultēšanas gadatirgu” Īrijā, Dundalkā. Sarīkojumu organizēja Īrijas Sociālās aizsardzības departaments un Eiropas Nodarbinātības dienests tīkls *EURES*. Sarīkojuma dalīnieki tika informēti par darba tirgus situāciju, darba iespējām, kā

arī par mācību un uzņēmējdarbības sākšanas iespējām Latvijā.

Latvijā naturālizējusies kīniete

Šogad Latvijā būtiski pieaudzis pavalstniecībā uzņemto ārzemnieku skaits. Latvijas pavalstniecību vēlas iegūt krievi, ukraiņi, baltkrievi, lietuvieši, poli. Nesen mūsu valstī naturālizējusies kīniete Kvia Vanga (attēlā). Viņa

stāsta: „Eksāmeni ir viegli, pirmās, otrs klasses līmenī, taču kopumā naturālizācijas process ir visai sarežģīts. Lai oficiāli iegūtu Latvijas pavalstniecību un pasi, man jāatsakās no Ķīnas pavalstniecības.” Tā kā atteikšanās no pavalstniecības viņas dzimtenē ir uz mūzu, Kvia vēl domā, ko darīt.

Zinātne palīdz sportam

Sporta apgārbs vai uzlaboti inventāra materiāli nebūt nav viegls, kā sevi šajā jomā piesaka zinātnieki. Pašmāju pētnieki domā arī par to, kā, liekot lietā datortehnoloģijas, palīdzēt sportistam trenēties un būt nepārspējamam jau starta brīdi.

Sports iet roku rokā ar zinātni, turklāt arī tādā sporta veidā kā, piemēram, kamanīnu braukšana. Zinātnieki savu ieguldījumu sniedz jau brīdi, kad sportists tikai gatavojas startam. RTU Biomechanikas zinātniskās pētniecības laboratorijas pētniece Veronika Fedotova cenšas izveidot īpašu datora modeli tieši kamanīnu sporta startam. Datormodelis ļauj sportistam izspēlēt dažādas alternatīvas situācijas un pārbaudit, vai tās būtu vērts ieviest arī dzīvē.

Daugavpils universitāte sadarbosis ar

Japānas Kosmosa izpētes centru

Daugavpils universitātes (DU) apmeklējuma laikā Japānas Kosmosa izpētes centra JAXA (Japan Aerospace Exploration Agency) ziņātnieks Dr.ph.Tamotsu Nakano izrādījis interesu par turpmāko sadarbību ar universitāti gan dažādu kopīgu projektu realizēšanā, gan zinātnes komūnikācijas pāsākumu organizēšanā. Pēc augstskolā redzētā japāņu zinātnieks nolēmis jau drīzumā vēlreiz apmeklē DU un noslēgt sadarbības līgumu. Savukārt augstskolas vadība ir uzaicinājusi Nakano piedalīties 8. Daugavpils Zinātnes festivālā šā gada septembrī.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa noraida divas sūdzības pret Latviju

Eiropas Cilvēktiesību tiesa (ECT) ir pieņēmuši galīgos lēmumus lietās „Igars pret Latviju” un „Rutka pret Latviju”, atzīstot abas iesniegtās sūdzības par acīm redzami nepamatotām un tāpēc nepieņemamām turpmākai izskatīšanai pēc būtības. Ansis Igars sūdzējās par Eiropas Cilvēka tiesību un pamatlīdzību aizsardzības konvencijas vairāku pantu iespējamiem pārkāpumiem Latvijā. Zenta Rutka savukārt sūdzējās par Konvencijas 6. panta 1. punkta iespējamu pārkāpumu Latvijā. Tas ir punkts par tiesībām uz taisnīgu tiesu.

Kā panākt Ušakova gāšanu?

Koalīcijas partija *Vienotība* izplatījusi pazinojumu par piedalīšanos pašvaldību vēlēšanās. Būtu svarīga *Saskājas centra* (SC) līdera Nila Ušakova nomaina Rīgas pilsētas galvas krēslā. Lai varētu piedalīties Rīgas pašvaldību vēlēšanās, visiem galvaspilsētā dzivojošajiem būtu nepieciešams Rīgā deklarēt arī savu dzīvesvietu. „Sājās vēlēšanās svarīga būs ikviens balsis. Nepiedaloties pašvaldības vēlēšanās, mēs lēmumu par savu nākotni, par savām mājām atdosim citiem. Vēlētāju līdzdalība noteiks, vai Rīga pēc vēlēšanām kļūs labāka.”

Zīņas sakopojis **P. Karlsons**

S P I L G T S C I T Ą T S

Kurš ir pārsteigts, kurš - izbrīnīts

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā atcerējāmies mūsu izciļo valodnieku Jāni Endzelinu, kam apritēja 140 gadu. Endzelīns latviešu valodu pelnrūšķīti ieveda indoeiropiešu valodu pili, iemācīja latviešus pareizi runāt un rakstīt. Žurnālā *Sestdiena* stāstīts par kādu anekdotu, ko valodnieka laikabiedri sacerējuši par viņu.

Endzelīna sieva pārnāk mājās, iejet guļamistabā un ierauga Endzelīnu gultā ar mīlāko. Sieva izsaucas: „Es esmu pārsteigta!” Bet Endzelīns uzreiz izlabo: „Dārgā, pārsteigts esmu es, tu esi izbrīnīts.”

Šis anekdots laikam gan nav trāpīgs, raksturojot sava varoņa tikumību, toties precīzi zīmē viņa attieksmi pret valodas pareizu lietošanu - te latviešu gramatikas autors bija tik nelokāms savu principu aizstāvētājs, ka Latvijas brīvvalstī iemantoja ne vien tauziešu cieņu, bet arī despota slavu un ne reizi vien samaitāja attiecības ar kollēgām.

LAIKU UN VIETU MIJĀS

PUTINISMS VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Atceroties savulaik bez mitas zelēto marksismu-leinismu, varbūt ir vērts pakavēties pie putinisma, proti - veida, kādā spriež un rīkojas pa trijiem lāgiem "kronētais" Krievijas Federācijas prezidents.

Februāra vidū, sapulcinājis Krievijas Drošības padomes locekļus, Vladimirs Putins iepazīstināja viņus ar Krievijas ārpolitikas "atjaunināto koncepciju": atklātums (?), paredzamība, prāgmātisms un Krievijas interešu aizstāvēšana. Precīzējot šos skanīgos saukļus, Putins lika uzsvaru uz t.s. ekonomisko diplomātiju (gāze, nafta?), mīkstā spēka (*soft power*) elementu ieviešanu. Viņš uzsvēra, ka nepieciešams "iekļauties globālās informācijas strāvā". Saprotamā valodā tas laikam nozīmē, ka jādara viss, lai ārpasaule gūtu pozitīvu priekšstatu par mūsdieni Krieviju, un tam lieti noderāsni financētais radio, TV un tīmekļa tīkls RT (*Russia Today*).

Putinam ir pašam sava, rupjīgsakoties, draugēlu un "interesantu" klike, kuŗiem viņš ļauj netraucēti iedzīvoties bagātībā, noguldīt sakrātās summas rietumvalstu bankās, sūtīt savas atvases skoloties Anglijā vai Šveicē, savukārt saņemot šīs elitārās grupas atbalstu savas personiskās varas nostiprināšanā un Krievijas imperiskās ietekmes sekmēšanā visā t.s. pēcpadomju telpā jeb "tuvējās ārzemēs", nebaudoties no konfrontācijas ar ASV kā NATO "mugurkaulu".

Putins, kas labprāt atkārto, ka "vienreiz čekists - vienmēr čekists", nesen sapulcinājis arī FSB (Federālā drošības dienesta) darbiniekus un sacījis, ka neviens un nekas nespēšot aizkavēt Krievijas pūliņus, "reintegrēt pēcpadomju telpu", t.i., iekļaut Kremļa ietekmes (un kontroles) sfairā Baltkrieviju un Kazachstānu, kas kopš 2012. gada 1. janvāra lidz ar Krieviju ietilpst "kopīgā ekonomiskā telpā" jeb muižas ūnījā.

Tas nu ir pretsvars Eiropas Savienībai, jo Maskavā iecerētais nākamas posms būtu **Eirāzijas**

ekonomiskā savienība, ievilinot tajā arī samērā spēcīgo Ukrainu un mazo Moldovu.

Vašingtonā šīs Kremļa nolūks izraisījis zināmu piktumu. Putini savukārt kaitina tas, ka sabiedriskās, nevalsts organizācijas (NGO), kas darbojas Krievijā, neatsakās no ASV un citu rietumvalstu fondu finansiālā atbalsta. Tagad viņš, piemēram, liedzis Krievijas teritorijā darboties amerikānu AID programmai un prasa, lai Krievijas NGO pašas sevi deklarē par "ārvalstu aģentiem". Nu jau tautas mutē iegājis Putina teiciens, ka Krievijas demokrati "kā šakāli ložņā ap ārvalstu vēstniecībām".

Putina specdienu darbība pēcpadomju telpā un arī ārpus tās nav nekāda "mīkstā". Kā *Latvijas Avīzē* raksta Juka Rislaki, Krievijas prese un TV kanāli uzsākuši neparasti kaismīgu propagandas kampaņu pret Somiju un somiem. Tuvāk Latvijai, Igaunijā, turienes *Baltic Center for Russian Studies* pētnieks Vladimirs Juškins raksta: "Kremlim visizdevīgākā situācija būtu, ja Igaunijā nāktu pie varas kāda politiska partija, kas ir lojāla Maskavai." Tas būtu rāmākais variants, tad nevajadzētu rīkoties asāk. Ko nozīmē "asāk"? Juškins raksta: "Destabilizējot stāvokli reģionā, kur kompakti dzīvo krievvalodīgie, kuŗu vidū ir daudz Krievijas valstnieku, piemēram, Narvā." Provokātori izraisītu nemierus, un tad nu tiks izsēdināti Krievijas desantnieki "miera uzturēšanai". Tas, protams, būtu *worst case scenario...*

Juškins piemin Narvu, bet par tādu "laika degli" varētu uzskatīt arī Daugavpili. Tīmekļa portālā www.sypressa.ru citēts bēdīgi slavenais "melnais pulkvedis" Valters Alksnis, kas atgādina, ka "1919. gadā bolševiki nelikumīgi (!) nodeva Latvijai no KPFSR Vitebskas gubernās Dinaburgas

(Dvinskās) pilsētu, tagadējo Daugavpili".

Putinisma doktrīna, šķiet, šādus "sliktākā gadījuma variantus" neizslēdz.

Putins un viņa līdzgaitnieki, kurus pieminēju Šī raksta sākumā, izveidojuši savdabīgu *Politbiroju 2.0*, kura sēdēs tiek apspriestas varbūtējas pārmaiņas Krievijas ārējā un iekšējā situācijā, raksta analītiķi no firmas *Minchenko Consulting* (ziņo portāls www.newsru.com): esot jātūr gatavābā tāds premjermīnistrs, kas varētu zibenīgi aizpildīt vakuumu, ja ar Putini kas notiktu un būtu jāglābj režīms. Medvedevs nederot, nav vēlams. Viņa vietā - par Putina iespējamo mantinieku - varētu iedomāties bijušo finanču ministru Alekseju Kudrinu, Maskavas lielvecāko Sergeju Sobjaņinu, aizsardzības ministru Sergeju Šoigu vai partijas *Pilsoniskā platforma* līderi Michailu Prochorovu.

Vai tas nozīmē "putinismu bez Putina"? Minētās firmas eksperīti liek saprast, ka *Politbirojam 2.0* svarīgākais ir saglabāt režīmu un **Krievijas territoriālo veselumu**. Ka tik nesairst, kā saira PSRS...

Franks Gordons

Rotaļas ar nopietniem jautājumiem

Latvijas polītiskās partijas, it īpaši tās, kurās pārstāvētas pašreizējā valdošajā koalicijā, nereti demonstrē visnotaļ nenopietnu attieksmi pret svarīgiem valsts un sabiedrības jautājumiem. Piemēri nav tālu jāmeklē. Pūdelēšanās ar jaunu vilcienu iepirkšanu. Nepārtrauktie strīdi stsrp koalicijas partijām par ne īpaši būtiskiem jautājumiem, piemēram, par tā dēvētās Nacionālās apvienības vai vismaz dažu tās pārstāvju ne-pārtrauktajiem apgalvojumiem, ka Latvija ir stingri jāierobežo aborti. Tā saukto labējo partiju katastrofālā nespēja atrast kop-saucēju jautājumā par kandidātu sarakstu, kas varētu nodrošināt uzvaru Rīgas domes vēlēšanās, tādējādi atbrīvojot domi no visnotaļ netīkamās, izšķērdīgās, rezīem melīgās un pietiekami bieži korupciju ignorējošās koalicijas, kuŗā Latvijas galvaspilsētu pārvalda patlaban. Vienu koalicijas partiju pārstāvošā ārlietu ministra „tvitošana” par to, ka otru partiju pārstāvošajam premjēministram nu gan vajadzēja uzlikt veto Eiropas Savienības jaunajam budžetam, lai gan tas ar visiem trūkumiem to-mēr Latvijai būs drīzāk pozitīvs nekā negatīvs. Šo sarakstu varētu turpināt vēl un vēl.

Taču apmierināšos ar trim atsevišķiem jautājumiem, tos saindojoši svarīguma secībā no vismazāk svarīgā līdz pašam svarīgākajam. Sāksim ar politiku iecelto un tāpēc zināmu politi-

ku ietekmi ieguvušo **Nacionālo elektronisko plāssaziņas līdzekļu padomi (NEPLP)** un veidu, kā tā cenšas atrast jaunus valdes locekļus puslīdz sabrukušajai Latvijas Televīzijai. Lai arī NEPLP locekļi ir dievojušies, ka process būs ļoti atklāts un visiem saprotams, nekas tamlīdzīgs nav noticis. Pieteicās 41 kandidāts, un padome līdz pat šī komentāra rakstīšanas brīdim tos visus ir turējusi lielā slepenībā, izmantojot visnotaļ apšaubāmo argumentu, ka tiem, kuŗiem jau tagad ir darbs, šai darbā varētu rasties problēmas, ja priekšnieks uzciņās, ka padotais ir pieteicies uz citu amatu. Lai arī procesā it kā piedalījusies profesionāla personāla meklēšanas firma, ir piešķirti daudz jautājumu, kā no 41 kandidāta izraudzīti deviņi finālisti. Tas sevišķi būtiski ir tāpēc, ka iepriekšēja LTV ģeneraldirektora Edgara Kota laikā televīzijā notika patiešām ļoti liela politizācija, īpaši attiecībā ar Ventspils domi un tās „priekšsēdi” Lembergu, kā arī ļoti daudz profesionālu žurnālistu (tostarp arī šo rindu autora) aiziešana vai padziļināšana no televīzijas. Nākamo LTV valdi gaida visai liels lāpišanas darbs, un tāpēc būtu pat ļoti ķēlēt, ja valdes locekļu izvēle notiktu atbilstīgi Latvijas politikānu ierastajai „praksei” – visu turēt slepenībā un kandidātus vērtēt un izvēlēties aizkulinās.

Nākamais ir jautājums par eiro vai, precīzāk, par informācijas kampaņu ap eiro. Politiskā opozīcija ar Ventspils un Lembergu allaž atbalstošās „Neatka-

rīgās” Rīta Avīzes informācijas atbalstu nepārtraukti gaužas – vai nu valdība par eiro nestāsta neko, vai arī (visai paradoksālākārtā, ja jau apgalvojums ir par neesošo komūnikāciju) viss, ko tā par eiro stāsta, ir melīgs un nepatiess. Opozīcija dara opozīcijas darbu, bet nepārprotamī tai ir taisnība, ka komūnikācijas „stils” šai valdībai nav bijis īpaši labā limēni. Ministru prezidentam Valdim Dombrovskim ir grāmatveža domāšana un rūnāšanas maniere. Par eiro, sevišķi tāpēc, ka valūtas ieviešanas brīdis nebūt nav aiz kalniem, vajag runāt daudz atraktivāk un pilnīgāk. Tiesa, iepriekš minētā laikraksta ļaudis un opozīcijas politiķi neko par to negrib dzirdēt, bet Latvijas iedzīvotājiem nepārprotamī jāpaskaidro, ka eiro nav nekas briesmīgs, ka tam ir ļoti konkrētas priekšrocības (izvairīšanās no valūtas maiņas klapatām, lētāka valsts parāda pārfinansēšana) u.tml.

Pēdējais no jautājumiem ir būtiskākais, runa ir par Latvijas **Satversmes aizsardzības biroju** un jauna direktora piemeklēšanu šai ārkārtīgi svarīgajai valsts drošības iestādei. Lasītāji droši vien zina, ka patlaban SAB vada izteikti profesionāls cilvēks Jānis Kažociņš, kas karjēru veidojis Lielbritānijas bruņotajos spēkos un biroju ir vadījis ar nepārprotamu profesionālitāti. Šī atkal ir joma, kuŗā politiķi sākuši spēlēt savas ierastās spēlētes. Pat Nacionālā apvienība, piemēram, ir neapmierināta par to, ka tā nav pārstāvēta Nacionālajā drošības padomē, kuŗā ir atbildīga

par jauna SAB direktora izvēli (NDP locekļi ir Valsts prezidents, Saeimas priekšsēde, kā arī vairāki valdības ministri un Saeimas komisiju vadītāji, un tānu ir sanācis, ka Nacionālā apvienība nav ieguvusi nevienu no šiem amatiem vai portfeljiem). Tas pats par sevi ir saprotams, jo NA tomēr ir arī valdošajā koalicijā, bet daudzreiz mazāk no pietriņi ir uztverēma viena no apvienības it kā iecerētām kandidātūrām uz minēto amatu. Runa ir par Saeimas deputātu Jāni Dombravu, kam ir tikai 24 gadi. Vai tiesām kāds sagaida, ka tādu jaunieti pasaules drošības iestāžu profesionāli uztvers nopietni? Nu, diez vai.

Tomēr gaužām nesaprotama ir pārējo koalicijas partneru acīm redzamā gumijas stiepšana šajā jautājumā. J. Kažociņš pieprasīja nākamā kandidātā izvēlēšanos līdz 5. februārim, tātad gandrīz trīs mēnešus pirms tam, kad beigties viņa termiņš minētajā amatā. To var saprast, jo jaunajam direktoram būs vajadzīgs laiks, lai iepazītos ar SAB vadītāja darba specifiku, veidotu atiecības ar specdienu pārstāvjiem Latvijas sabiedrotajās valstīs un organizācijās (it īpaši NATO) u.tml. Šis nu nebūs tas brīdis, kad kādu izvēlēties tikai īsu mirkli pirms valdības iestāžu padomē datumam tā arī nav sameklēts.

Diemžēl skumjais fakts ir tāds, ka šī lēnīgā pieeja SAB direktora meklēšanai automātiski rada aizdomas par procesa politizāciju. Par to, ka šī valdība šajā (Dvinskās) pilsētu, tagadējo Daugavpili".

Putinisma doktrīna, šķiet, šādus "sliktākā gadījuma variantus" neizslēdz. Ja vajadzētu rīkoties asāk. Ko nozīmē "asāk"? Juškins raksta: "Destabilizējot stāvokli reģionā, kur kompakti dzīvo krievvalodīgie, kuŗu vidū ir daudz Krievijas valstnieku, piemēram, Narvā." Provokātori izraisītu nemierus, un tad nu tiks izsēdināti Krievijas desantnieki "miera uzturēšanai". Tas, protams, būtu *worst case scenario...*

Vai tas nozīmē "putinismu bez Putina"? Minētās firmas eksperīti liek saprast, ka *Politbirojam 2.0* svarīgākais ir saglabāt režīmu un **Krievijas territoriālo veselumu**. Ka tik nesairst, kā saira PSRS...

Kārlis Streips
(Turpinājums 7. lpp.)

Sallija Benfelde

Saruna ar Latvijas izglītības un zinātnes ministru, antropologu, Kembridžas universitātes filozofijas doktoru un Rīgas Ekonomiskās augstskolas asociēto profesoru **Robertu Ķili**

Pirms gada ar ministru runājām par nepieciešamām pārmaiņām vispārējā videjā izglītībā un augstākajā izglītībā. Tagad vaicāju, vai kaut kam no iecerētā bijis lūtis notikt un vai ir cerība kaut ko mainīt izglītības sistēmā, par kuru visi apgalvo, ka tā jāmaina, bet pretestība pārmaiņām ir liela.

Vai kaut kas ir sakustējies vidējās izglītības laucinā?

Ir vienošanās par principā pilnīgi citu veidu, kā aplēst skolotājiem darba slodzi. Ja sākumā nemaina veidu, kā skolotāji tiek motīvēti, visu pārējo ir grūti izdarīt. Sāku ar vecākiem, kuŗu balss ietekmē notiekos procesus. Vērtējumi un priekšlikumi ļoti maz parādās gan skolas dzīvē, gan nacionālajā līmenī. Mums tagad ir vecāku forums, ir sadarbības memorands, mēs katru mēnesi tiekamies, un vecāki izsakās par visām lietām. Viņu viedoklis un saskaņojums ir vajadzīgs. Pašpārvalžu jeb skolu autonomijas jautājumā ar grūtbām tomēr ir dabūts cauri Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai skolu pašpārvalžu definējums un kompetences, kas skolām dod lielāku autonomiju. Jautājums, kas pašlaik nekustas ne no vietas un ir bakstāms un bīdāms, ir skolu iespējas un tiesības brīvāk noteikt mācību saturu un procesu. Piemēram, ir kritiskais stāsts, ka ministrija ar šī gada 1. septembri nenodrošinās svešvalodas mācīšanu no 1. klases, bet, no otras puses, ir mākslas un mūzikas skolas, kas pārmet, ka mēs nogalinām Dziesmu svētkus. Ja paliek pašreizējā sistēma, svešvalodu no 1. klases nevar ieviest, jo ir noteikts stundu skaits nedēļā, kas bērniem ir pieļaujams, un tas nekādi nav maināms, iespējas kaut ko variēt praktiski nav. Viena svešvalodas stunda nedēļā neko nedod, vajag vissmaz divas.

Mēs piedāvājam noteikt minimālo stundu skaitu mācību priekšmetos, kur tas būtu obligāts, bet pārējās mācību stundas skola var plānot pēc saviem iestādējumiem. Skolas varētu speciālizēties vai, piemēram, sakārtot mācību stundas tā, ka vienā mācību gadā mūzikas stundas ir divas vai trīs vienā nedēļā vai pat vairāk, bet nākamajā gadā uzsvars ir uz citu mācību priekšmetu. Vārdu sakot, ir konkrēts zināšanu daudzums, kas skolēnam jāapgūst, bet mācību stundu izkārtojums un daudzums katrā priekšmetā mācību gada laikā ir skolas ziņā. Par to vēl diskutējam, jo, no vienas puses, ir interese ieviest jaunus priekšmetus, bet, no otras puses, ir nevēlēšanās atteikties no obligāto stundu skaita katrā mācību priekšmetā. Tas pats attiecas arī uz mācību gada garumu, jo stundu skaits lauj tās dažādi organizēt, tādējādi mainot mācību gada garumu.

Cik niknas ir diskusijas par šiem jautājumiem? Publiski ik

pa brīdim izskan, ka skolas grib strādāt pēc stingri noteikta saraksta, bet vecāki ir satraukusies, ka mācību gads varētu kļūt garāks un visa vasara vairs nebūtu brīva.

Skolu vidē attieksme ir dažāda. Valsts ģimnazijs atbalsta iespēju pašam plānot un noteikt mācību procesu, tās gaida, kad tiks ieviesti t.s. vaučeri. (*Vaučers ir viena no finansējuma izlietošanas metodēm, tieši "nauda seko" princips. Īpašais šajā naudas izlietojuma veidā ir tas, ka runa ir nevis tiesīs par naudu, bet gan par servisa vai pakalpojuma izlietojumu. Nauda netiek nodota skolām tiesīs, bet gan ar skolēnu vai vecāku starpniecību, kuŗi izvēlas savam bērnam mācību iestādi, – Aut.*)

Arodībīrības, kas bija ļoti aktīvas, šobrīd, šķiet, ir pieņēmušas reformu nostādnī ar lielākām vai mazākām atrunām. Man bija pārsteigums, kad paudu, ka mums ir vienošanās ar arodībībām, – no citām Eiropas valstīm tika vaicāts, kā tas ir dabūts gatavs. Piemēram, Luksemburgā nav iedomājams, ka arodībīrības vienotas ar valdību par fundamentālām pārmaiņām skolu dzīvē. Kopumā varu teikt, ka skolas nav kategoriski pret pārmaiņām, lai gan iebildumi ir un ir skolas, kas pretojas. Vecāki ir apvienojušies, mēs kopīgi strādājam, un aptaujas liecina, ka iedziņotājā vairākumā ir par šīm pārmaiņām.

Jums bija priekšlikumi, kā risināt mazo skolu jautājumu, lai tās daudzviet laukos nebūtu jāaizver. Vai esat ieguvis atbalstu piedāvātajam risinājumam?

Ir izteikts naudas trūkums. Divi miljoni latu bija iekļauti plānā, lai šo jautājumu sāktu risināt Latgalē, kur tas ir visaktuālais, un lai paskatītos, kuŗa no piedāvātajām apmācības formām vislabāk strādā, – mājmācība, skola, kuŗai ir vairākas funkcijas, ne tikai mācības, vai vēl kāds cits apmācības veids. To mums neizdevās „izsist cauri”, jo budžetā nauda tam šai gadā neatradās. Šogad mēs izstrādāsim vadlīnijas mazo skolu darbībai, jo valdība ir pieņēmusi, ka tas tiks darīts. Ceru, ka nākamā gada budžetā šis projekts tiks iekļauts. Pilotprojekta līmenī dažās skolās, kas pāsās pieteicās to izmēģināt, no šī gada 1. septembra mazā skolu projekts notiks.

Vai Saeimas komisija ir pret šīm pārmaiņām?

Vispārējā izglītībā tas nav tik ļoti izteikts kā augstākajā izglītībā. Komisija bija skeptiska un negribīga veikt pārmaiņas skolu pašpārvalžu jautājumā, bet direktori un vecāki ļoti aktīvi komisijai pierādīja, ka tas ir vajadzīgs, un komisija beidzot bija gatava. Vispārējā izglītībā ar skolu un vecāku palīdzību ir iespējams pamazām panākt pārmaiņas, viņi nav aktīvi pret pārmaiņām, kā tas ir augstākajā izglītībā, skolas un vecākus var pārliecināt, var sadarboties. Sadarboties ir iespējams arī ar tiem, kas sākotnēji pieprasīja manu demisiju, – mēs varam vienoties. Ar Saeimas komisiju ir ļoti grūti.

Ministrijā pilnīgi ir mainīta arī departamenta vadība, tagad tajā

strādā vairāki jauni cilvēki, kas paši ir saskārušies ar skolu darbu un ir pārliecināti par pārmaiņu nepieciešamību. Tāpēc es domāju, ka arī tad, ja man būs „jālido”, ministrijā paliks cilvēki, kas ir par pārmaiņām.

Augstākajā izglītībā strīdi ir par izglītības kvalitāti, un Augstākās izglītības padomes (AIP) veiktais pētījums par studiju programmu kvalitāti ir kļuvis

juma rezultātus, sāks tos analizēt un pieprasīs auditu. Mums izdevās nepieļaut, ka akreditācijai nākamajiem sešiem gadiem tiek izmantoti nederīgi pētījuma rezultāti, – ja akreditācijai netiek izmantots reāls studiju kvalitātes vērtējums, tad tā kļūst bezjēdzīga. Starp citu, Saeimas komisija varēs lemt, vai ir gatava acceptēt AIP prettiesisko rīcību un apgalvot, ka viss ir kārtībā. Pē-

tāpēc nevar strādāt Latvijas augstskolu akreditācijā.

Varētu atcerēties anekdotu par sievasmāti, kas uzdāvina znotam divas kaklasaites. Znotis atnāk ciemos, apsējis vienu no šīm kaklasaitēm, un sievasmāte saka: „Ak tā otra kaklasaite tev nepatīk!” Nopietni runājot, jebkurā aģentūrai var atraст kaut ko tādu, ko tā ir darījusi mazāk. Nav taisnība, ka šī aģentūra nav nodarbojusies ar humānitārām disciplīnām. Jā, viņi vairāk koncentrējas uz dabaszīnātām, informācijas tehnoloģiju, laukaimniecību, medicīnu, bet tas nenozīmē, ka aģentūra nevar piesaistīt humānitāru zinātņu speciālistus, kas atzīti savā nozarē. Turklat aģentūra ne tikai akreditē, bet tai ir juridiskas tiesības dot studiju novērtējumu Eiropas līmenī – tātad atzīt, ka programma ir vajadzīgā līmenī un ir izmantojama ne tikai Eiropā, – un tas neapšaubāmi cel augstskolas prestižu.

Saprotu uztraukumu augstskolās, jo runa jau ir arī par konkurrēspēju Eiropā. Acīmredzot tāpēc Saeimas komisijai ir tik lieli iebildumi pret to, ka studijas augstskolās vairāk varētu notikt Eiropas valodās. Komisija uztraucas, ka tas apdraudēs latviešu valodu, lai gan patiesībā tas piesaistītu vairāk mācīspēku no Eiropas, paaugstinātu mācību kvalitāti, paplašinātu studentu valodu zināšanas un līdz ar to valodu prasmi. Savukārt augstskolu beidzējiem tas lautu labāk konkurēt darba tirgū. Protams, ienākot vairāk ārzemju mācīspēkiem, palielinās konkurence Latvijas augstskolās. Ne velti Vienotību reizēm dēvē par „profesoru partiju”, un, protams, augstskolu mācīspēkiem ir savas intereses.

Vai, jūsuzprāt, Ministru prezidentam pietiks drosmes atbalstīt reformas augstākajā izglītībā vai arī viņš piekāpsies koalicijas un arī savas partijas spiedienā priekšā? Pēdējā laikā ir redzams, ka valdības vadītājs svārstās...

Es būtu ļoti priecīgs, ja Ministru prezidentam būtu konkrēta nostāja, ja viņš nostātos „pozicijā” – vienalga, vai tā būtu atbalstītāja vai noliedzēja. Tad vissmaz būtu skaidrs, kāda ir valdības vadītāja nostāja un uzskati. Jautājums ir nevis par nostāvēšanu pozicijās, bet gan par to ieņemšanu. Pretējā gadījumā, parādoties visiem tiem absurdajiem jautājumiem, piemēram, par apdraudēto latviešu valodu, ja augstskolās vairāk priekšmetu būs svešvalodās, vai par Vācijas aģentūras nespēju vērtēt Latvijas humānitārās studiju programmas, jo Vācijai ir cita vēsture un kultūra, rodas nenoteikta un neskaidra situācija, nekas nevar normāli notikt.”

par „piedauzības akmeni”, kuŗu pārkāpt līdz šim nav izdevies.

Par pētījumu – materiālus ir pieprasījis KNAB, iespējams, būs krimināllieta. Pārkāpumi pētījumā ir neskaitāmi, un vārdi „loti slīkts” ir maigs apzīmējums tam, kas un kā ir izdarīts. Ir interešu konflikti, kas ir kā no mācību grāmatas. Interesanti ir tas, ka paša AIP ir arī tie, kas veic akreditāciju. Vispirms pētījums, kas uztaisīts tā, „kā vajag”, un pēc tam pretenzijas akreditēt programmas, kuŗu vērtējumu „uztaisījuši”. Pagājušā gada augustā, septembrī ministrijai bija stīvēšanās ar AIP par to, ka akreditācija jāveic viņiem. Ja mēs būtu piekrituši, tad pētījuma rezultātus, kuŗi patiesām ir bāsi, varētu mierīgi izmantot, un visi galibūtu ūdenī. Paši sataisīja rezultātus, kā viņiem gribas, paši šos rezultātus izmantot, lai akreditētu studiju programmas. Acīmredzot AIP nebija pieļāvusi domu, ka ministrija pieprasījis pētī-

tājumā ārzemju eksperti neko daudz nevarēja ieteikt, jo gan pētījuma metodoloģijas izstrādē, gan visos pārējos posmos jau bija lielas problēmas, tāpēc jau pētījuma vidus posmā vispār vairs neko nevarēja ieteikt, jo viss bija aizgājis savu gaitu. Ceru, ka vissmaz daži Saeimas deputāti ir gatavi jautāt, kas ir AIP, kādas ir tās funkcijas un kam un kā tā ir pakļauta kontrolei.

Kas notiks ar augstskolu akreditāciju?

Latvijā atrodas Vācijas aģentūra, kas uzvarēja konkursā par augstskolu akreditēšanu. Ar savu metodiku viņi var arī bez pētījuma akreditēt studiju virzienus. Tātad nākamajā budžetā mēs varam izmantot akreditācijas procesa rezultātus un dalīt naudu augstskolām pēc to kvalitātes.

Saeimas komisija apgalvo, ka Vācijas augstākās izglītības akreditācijas aģentūra “ASIN” nav nodarbojusies ar humānātāru programmu akreditāciju,

Roberts Ķīlis: “Es būtu ļoti priecīgs, ja Ministru prezidentam būtu konkrēta nostāja, ja viņš nostātos „pozicijā” – vienalga, vai tā būtu atbalstītāja vai noliedzēja. Tad vissmaz būtu skaidrs, kāda ir valdības vadītāja nostāja un uzskati. Jautājums ir nevis par nostāvēšanu pozicijās, bet gan par to ieņemšanu. Pretējā gadījumā, parādoties visiem tiem absurdajiem jautājumiem, piemēram, par apdraudēto latviešu valodu, ja augstskolās vairāk priekšmetu būs svešvalodās, vai par Vācijas aģentūras nespēju vērtēt Latvijas humānitārās studiju programmas, jo Vācijai ir cita vēsture un kultūra, rodas nenoteikta un neskaidra situācija, nekas nevar normāli notikt.”

Es būtu ļoti priecīgs, ja Ministru prezidentam būtu konkrēta nostāja, ja viņš nostātos „pozicijā” – vienalga, vai tā būtu atbalstītāja vai noliedzēja. Tad vissmaz būtu skaidrs, kāda ir valdības vadītāja nostāja un uzskati. Jautājums ir nevis par nostāvēšanu pozicijās, bet gan par to ieņemšanu. Pretējā gadījumā, parādoties visiem tiem absurdajiem jautājumiem, piemēram, par apdraudēto latviešu valodu, ja augstskolās vairāk priekšmetu būs svešvalodās, vai par Vācijas aģentūras nespēju vērtēt Latvijas humānitārās studiju programmas, jo Vācijai ir cita vēsture un kultūra, rodas nenoteikta un neskaidra situācija, nekas nevar normāli notikt. Galu galā, ja Ministru prezidents neatbalsta savas valdības ministra reformu ieceres, kaut gan lielās līnijās tās ierakstītas valdības deklarācijā, tad viņam ir jāpieprasī ministra demisija. Vai arī jāatbalsta ministrs, ja tā rīcība atbilst valdības deklarācijai. Tāpēc es ļoti gribētu noteiktu valdības vadītāja nostāju izglītības reformas jautājumos.

GADS PĒC REFERENDUMA

18. februāris
Latvijā bija ievērojams ar to, ka pagājis gads, kopš referendumā par krievu valodu kā otru valsts valodu Latvijas pārliecinoši šo prasību noraidīja. Tagad, gadu vēlāk, tika spriests un pārrunāts, kas šajā gadā ir mainījies. Īpaši - ko ieguvuši vai zaudējuši valsts valodas, latviešu valodas sargi un aizstāvji.

Eiropas Savienības mājas konferenču zālē Eiropas Parlamenta deputāte Inese Vaidere 18. februārā agrā pēcpusdienā bija pulcinājusi situāciju izvērtēt Latviešu valodas centra, Latviešu valodas aģentūras, Valsts valodas komisijas darbiniekus un Nākotnes fonda valdes pārstāvus runāt par latviešu valodas stāvokli un Ministru kabineta un Saeimas pārstāvju vērtēt valsts valodas politiku – īstenotais un plānotais latviešu valodas aizsardzībai un attīstībai. Nobeigumā notika atklātas diskusijas.

Pārpildītajā zālē konferenci atklāja deputāte Inese Vaidere, aicinot izvērtēt, kas noticis šajā gadā pēc referendumu. Viņas skaitumā paveikts pārāk maz. Stāvoklis valodu situācijā nav daudz mainījies. Pirms gada bijusi konference Strasbūrā par valsts valodas jautājumiem. Tur skaidri pārādījusies Eiropas valstu attieksme pret valsts valodu – tai jābūt valstī valdošajai valodai. Latvijai nav jākļūst par mazo Krieviju Eiropā. „Ēsmu pārliecināta, ka Latvija, ja nebūtu okupēta, būtu kļuvusi par vienu no Eiropas Savienības dibinātāvalstīm,” teica Vaidere. Daudzi Strasbūras konferences dalīnieki domājuši līdzīgi. Krievu valodas pastāvēšanu nekas neapdraud, it īpaši tā nav jāglābj Latviju. Taču Maskavā atskanējis viedoklis, ka savā nacionālajā aprobežotābā 75% latviešu nobalsojuši pret krievu valodu.

Vaideres ieskatā spiediens pret latviešu valodu gada laikā pieaudzis informācijas telpā, it sevišķi TV. Turpmākai integrācijai valstī jānotiek uz latviešu valodas pamatiem.

Valsts valodas centra direktors Māris Baltiņš secināja, ka latviešu valodas veicināšanā lieli panākumi nav sasniegti. Ir saņemta pretdarbība. Bieži redzama nevis nespēja lietot latviešu valodu, bet nevēlēšanās to darīt. Dažreiz bijusi darišana ar apgalvojumiem, ka krievu vai angļu valodā ir lieļaks dzīlums un reizēm nav iespējams kaut ko precīzi izteikt latviski.

Latviešu valodas aģentūras direktors Jānis Valdmanis runāja par materiāliem, kas sagatavoti par valodu, kuŗa ir viena no vēcākām pasaules valodām. Par ko liecināja referendumu? Par atieksmi pret dzimto valodu, valsts valodu, mātes valodu. Vājākie latviešu valodas brīži vērojami tad, kad augstākās politiskās personas atļaujas lietot krievu valodu saskarsmē ar sabiedrību.

Positīvā ziņā aģentūra nodarbojas ar bērnu iesaistīšanu latviešu valodā jau kopš pirmsskolas vecuma. Negūsim sekmes, ja te palīgā nenāks visa latviešu

sabiedrība. Dažādos veidos tiek veicināta motīvācija apgūt latviešu valodu kā ES valodu. Tieka radītas latviešu diasporas nedēļas nogales skolas mītnes zemēs. Aģentūra strādā ar 27 ārzemju augstskolām, kur iespējams mācīties latviešu valodu. Rādot virknī aģentūras publikāciju, Valdmanis aicināja: „Cieni valsti, runā latviski.”

Valsts valodas komisijas priekšsēdis Andrejs Veisbergs norādīja, ka valodai nav iespējams palīdzēt rēgulāri. Ir savādi dzirdēt, ka latviešu zinātnieki brauc dzīvot un strādāt citur, bet valstij jāvervē strādnieki no ārzemēm. Lielā latviešu problēma ir nevēlēšanās ar cittautešiem runāt latviski. Par to runā ne tikai krievi, bet ārzmnieki Latvijā vispār.

Valodas terminoloģijas veidošanā darbojas milzīga birokratija dažādās komisijās. Tur izdod lielu naudu, bet apmierinās ar minimāliem rezultātiem. Šis chaoss met ēnu uz visu sistēmu. Technoloģijas netiek līdzi latviskās valodas attīstīšanai. Tāpēc mūsu valoda ir technoloģijā diezgan atpalikusi. Ja šajā procesā netiks mūsu valodas un kultūras nodrošinājums.

Demografijas eksperts Ilmārs Mežs norādīja uz latviešu valodas lietotāju skaitiskajām pārmaiņām valstī. Tās diemžel ir negātīvas. Ne tikai kritas latviešu skaits, bet arī samazinās to latviešu skaits, kuri ģimenē lieto latviešu valodu. Vienīgais iepriecinājums – skolās strauji pieaug to cittautešu skaits, kas iemācās latviešu valodu.

Runājot par latviešu tautas izdzīvošanas spējām, Mežs norādīja, ka pašreiz tās ir ļoti zemas. Savukārt patriotismam jābūt tādam, kas veicina latviešu valodas lietošanu, pieklājībai nav jākļūst par pielagošanos cittautešu valodai, bet jāpalidz cittautešiem iemācīties runāt latviski. Latviešu valoda izdzīvos, ja par to tiks gādāts valsts limeni.

Ievadot otro konferences posmu, Inese Vaidere pieminēja krievvalodigo uzstājibu slimnīcās un klinikās, rupji pieprasot, lai viņus apkalpo krieviski. Pretstatā viņa minēja jauniešus, kas savā starpā sarunājas krieviski, bet sabiedrībā, veikalos un citur respektē valsts valodu.

Saglabājās divas informācijas telpas, mazākumtautību skolās būtiskas ir krievu skolas – kā te risināt integrācijas jautājumu? Līdzīga situācija ir uzņēmējdarbībā. Tur vērojamas tādas pārādības kā, piemēram, elementārs latviešu pašciešas trūkums.

Kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende norādīja, ka tikai 2011. gadā pieņemtas nacionālās pamatnostādnes 2012.-2018. gada posmam. Sapulcināti dažādu tautību pārstāvji apliecinājuši, ka nepatīk vārds integrācija. Ministre uzsvēra, ka latviešiem jālepojas pašiem ar savām vērtībām, apzinoties arī kopīgās vērtības. Jābūt pretimnākšanai, kas kultūras vieno. Vairāk nekā viens miljons latu paredzēts sabiedrības plāna veidošanai. Pārmaiņas neņotiek gada laikā, tām vajadzīgs ilgāks laiks. Nākotnē sabiedrības veidošanā jāinvestē vairāk latviešu valodas un kultūras apgūšanai. Ministre minēja bibliotē-

kas kā spēcīgas palīdzēs šajā darbā. Liels solis spēts tautību līdzdalībā dziesmu un deju svētkos. Cittautiešu grupas rāda savu kultūru un ari līdzdarbojas latviskajā vidē. Ministre minēja savus centienus valstij tuvināt latviešu diasporu visā pasaule. Pieejā jāievēro dažādas ipatnības, piemēram, ASV latviešu atšķirība no latviešiem Krievijā. Jaunzemes-Grendes ieskatā atbalstam ārzmēs jāiesaista attiecīgās valsts vietējās pašvaldības.

Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēde Ina Druviete atzīst, ka valodas politika ir valodas un profesionālu kompetencē. Tādam profesionālismam vajadzētu būt arī Saeimā, taču diemžel tas bieži tā nav. Druvietes ieskatā pašreizējā vadība nav īsti savu uzdevumu augstumos. Galvenās problēmas meklējamas tiesībās sabiedrības vienotības politikā; kautrīgs ir mūsu valodas un kultūras nodrošinājums.

Valsts amatpersonām publiskā telpā jālieto latviešu valoda. Jāzīdara grozījumi darba likumā. Vienīgā valoda visās jomās ir valsts valoda. Vajadzība pēc citas valodas ir jāpierāda. Nevar atļaut citu valodu ienāšanu Latvijas kultūrtelpā. Latviešu valodas nepieciešamība jāpatur augstskolās. Ja tāda nepieciešamība rodas, priekšroka ir ES valodām. Galvenais uzsvars ir veicināt latviešu valodas lietošanu, nevis apgūšanu. Nav jēdzīgi 20 gadus pēc valsts atjaunošanas nodarboties ar valodas apgūšanu un tērēt tai lielus sabiedrības līdzekļus.

Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēde Ināra Mūrniece norādīja, ka jādomā, kā nopietni iekļauties ES sistēmā. Jāatzīkt, ka Latvija ir nacionāla valsts, ES valsts, tā nav latviska Krievijas guberņa, kas iekļuvusi ES. Saeima izvairījās izsludināt darba likuma maiņas, kas prasa izsvītrot krievu valodu kā obligātu darba valodu, ja nav pierādījuma, ka attiecīgajā darbā krievu valoda ir nepieciešama.

Ar šo iniciātīvu komisijai tāpēc jānāk vēlreiz. Kamēr deputātu vairākumam nebūs pārliecības par Latviju kā nacionālu valsti, nekas uz prekšu nevirzīsies.

Skola ir īstā vieta, kur veidot nākotni arī nacionālās valsts jautājumā. Divvalodība nekalpo Latvijas interesēm. Jābūt vienotai skolai. Demografijas jautājumā Nacionālā apvienība savu vārdu Saeimā jau ir pateikusi.

Salīdzinot krievu valodas rādījumu lielo ieteikmi Latvijas TV kanālos, Mūrniece norādīja, ka sabiedriskā televīzija tālu atpalielik no līdzīgiem medijiem Zviedrijā, Igaunijā un Lietuvā.

Viņa nosodīja policijas un tiesas rīcību Jēkabsona vajāšanā, kad žurnālists bija atklājis Rīgas pilsētas galvas Ušakova saraksti ar darbiniekiem Krievijas vēstniecībā. Vienu no tiem vēlāk izraidīja no Latvijas par spiegošanu. Policijas un tiesu iestāžu apiešanās ar žurnālistu, viņu ilgāku laiku nepamatoti turot psichiatriskajā slimnīcā, atgādināja veidu, kā Krievijā rupji tiek pārkāptas žurnālistu tiesības. Šajā sakarā tika pieminēts arī sabiedrības šķēlējs Lindermans, viņa nepie-

nemamā izturēšanās, kuŗai nekāda reakcija nav sekojusi.

Tieslietu ministrs Jānis Bordāns norādīja, ka referendumums savīnojis latviešus un tā rezultāti pārliecīnājuši. Tas apliecinā demokratijas stiprumu. Kas notika pēc referendumu? Krieviski runājoša sabiedrība varēja novērtēt savu spēku, ko varēja izvērst gan par labu, gan slīktu.

Pārmaiņas darba likumā saņema lielu visa politiskā spektra pretestību.

Referendumu bija ne tikai Latvijas iekšējais jautājums. Tajā izpauðas arī lielā kaimiņa ietekme. Tas bija tikai sākums ofensīvai no ļarpes, kas joprojām turpinās. Krievija diemžel nav aizgājusi tālu no kādreiz PSRS ieturētā kursa. Mums jāsaprot, ar ko mums ir darīšana. Bordāns ieteica sabiedrībai neaizmirst referendumu rezultātus. Tas palīdz nodrošināt latviešu valodas vietu mūsu valstī.

Uz konferenci neieradās uzainīcītais izglītības un zinātnes ministrs Roberts Kīlis.

Sekojošās diskusijās pirmā pievārda tika krieviete E. Krivcova no *Saskaņas centra*. Viņa skaidroja, ka patriotisms Latvijā jāieaudzina arī krievu skolās. Esot ļoti liela interese mācīties latviešu valodu, tāpēc valstij jāgādā par iespēju visiem krieviem, kas to vēlas, mācīties latviešu valodas kursos. Publīka jāurdēja: „Kur gan jūs bijāt 20 gadus, ka tikai tāgad atjēgušies, ka jāmācās latviešu valoda?”

Rīgas domnieks Mārtiņš Zandbergs atzīna, ka viņam neesot nekādu problēmu tāpēc, ka viņš neprotot krievu valodu, jo ir uzaudzis Rietumos. Visi krievvalodīgie Rīgas domnieki spējot

ar viņu sarunāties latviski, tikai latviešu domnieki diemžel ar krieviem cenšoties runāt krieviski. Zandberga sirsniņš ieteikums: ja mēs nākamos trīs gados ar krieviem runāsim tikai latviski un aizmirsīsim krievu valodu, pašreizējā problēma būs atrisināta.

*
Šī gada 18. februāra *Latvijas Avīzē* bija ievietoti vaīrāki raksti, kuros aplūkots pēc referendumu aizvadītais gads. Arī žurnālistu vērtējumā runāts daudz, bet izdarīts maz. Tieši daudzi Latvijas politiķi it kā jūtas Krievijas ēnā un ir ļoti piesardzīgi savā rīcībā par drosmīgāku latviešu valodas ieviešanu spēcīgi nosargātājā divvalodības valstī. Uldis Smits ievadrakstā norāda, ka pēc nacionālkomūnistu iztīšanas 60. gadu sākumā LPSR vadība populārizējusi kampaņu, ka padomju Latvijā krievu valoda nav svesvaloda. Šādu domu tagad savā politikā turpina *Saskaņas centrs*.

Žurnālisti apciemojuši Tabores pagastu un Vaboles pagastu kaimiņos, netālu no Daugavpils. Tabores pagastā 93,2% referendumā nobalsojuši par krievu valodu, bet 6,8% pret. Vaboles pagastā par krievu valodu nobalsojuši 7,8%, pret - 91,7%. Tabores pagastā latviešu ir tikai 14,1%, krievu - 50,1%, poļu - 18,5%, baltkrievu - 11,1%, citi - 3,2%. Vaboles pagastā 84% latviešu, 11% krievu, 5% baltkrievu, poļu, lietuviešu un ukraiņu. Acīmredzot lielākā tautība pagastos ietekmē citas. Abos pagastos daudz līdzsvarotāks esot viedoklis, ka viņi dzīvo Latvijas valstī un cienā to.

Ojārs Celle

(Turpināts no 5. lpp.)

Rotaļas ar nopietniem jautājumiem

Ievērojot visus drošības riskus, kādi Latvijai iespējami mūsdienās pasaule (it īpaši domājot par tā dēvētajiem kiberuzbrukumiem, kuŗi patlaban ir daudz bīstamāki nekā iespēja), ka mūsu valstī kāds varētu uzbrukt ar tradicionāliem militāriem līdzekļiem), SAB direktora amats nekādi ziņā nedrīkst klūt par politiska tirgus elementu, un, ja valdošās koalīcijas politiķi tik tiešām vēlas šajā gadījumā spēlēt ierastās spēlēties, tad, teikšu vēlreiz, tas ir bīstami Latvijai un mūsu valsts vietai pasaule – kaut vārā tāpēc, ka tas pats NATO arī greizu aci skatītos uz kandidātu, kuŗam nav nepieciešamo profesionālo talantu un kuŗš ir politiski angažēts.

Nacionālās drošības padomes sēdes ir slepenas, tāpēc es nekādi nevaru zināt, kas tur tiek vai netiek runāts. Toties es zinu, ka mūsu valstī ir pietiekams skaits drošības jautājumu profesionāļu, par kuŗu spējām it kā nevajadzētu šaubīties. Piemēram, J. Kažocinam pašam ir vietnieki. Ir cilvēki, kas vada Drošības policiju un Militārās izlūkošanas un

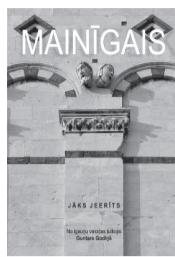
drošības dienestu. Galvenais te ir, vai kāds no NDP locekļiem īpaši piedomā par to, kā šis process izskatās sabiedrības (tostarp arī starptautiskās sabiedrības) acīs.

Nudien negribas ticēt, ka Valsts prezidents Andris Bērziņš pret šo jautājumu izturas nenopietni, bet, pirmkārt, viņš, lai arī kādreiz Saeimā pārstāvējis *Zalo un zemnieku savienību*, patlaban NDP ir vienīgā nepolitiskā persona un, otrkārt, par eventuālo SAB direktora kandidātu būs arī jābalso Saeimai. Ja atkal ies valā tradicionālais trādiridi (un par vienu no iespējamiem kandidātiem - bijušo Latvijas ģenerālprokuroru Jāni Maizīti daži NA deputāti jau ir pateikuši, ka par tādu viņi nu gan nebalošot), tad tas nozīmēs ierasto „paražu” uzturēšanu spēkā, un tas pat ļoti stipri kaitēs Latvijas stāvoklim NATO, kā arī valsts drošības sistēmai vispār. Jācer, ka Valsts prezidents to nepieļaus, pat ja politiķi vēlas nodarboties ar ierastajām rotājām. Šī nudien nav tā reize, kad tas būtu kaut vai daļēji akceptējams.

Kārlis Streips

Dzejnieks vēstnieka lomā

Jāks Jeerīts, *Mainīgais, no igauņu valodas tulkojis Guntars Godiņš, apgāds „Mansards”, 2012.g., 392 lpp.*

Sabiedriskus aktīvistus, lai cik viņi būtu cienījami, par sevišķi dzīliem cilvēkiem nemēdz uzskatīt. Dzīlie it kā būtu savrupnieki, vienītie, klusētāji.

Klusie ūdeņi esot dzīli, tā saka. Izņēmumi īpaši dūras acis. Par vienu tādu var uzskatīt otro ģenerālsekretāru Apvienoto Nāciju vēsturē, zviedru Dāgu Hamaršeldu. Pēc Hamarshelda nāves dienesta gaitā laikā, avarējot lidmašīnai Afrikā, tika publicētas viņa dienasgrāmatas, kas viņu pasaulei paradija kā izcilu, cilvēka būtībā iejutīgu domātāju. Par tādu augsta ranga starptautisku politiku (vai dzīzerēni), kas reizē bijis filozofs, sīrmā senatne būtu priečājies **Valsts** autors Platons.

No 2006. līdz 2010. gadam Igauņijas vēstnieks Latvijā bija dzejnieks un novelists Jāks Jeerīts. 2010. gadā igauņu valodā, bet tagad Guntara Godiņa latviskā tulkojumā iznākusi viņa grāmata **Mainīgais**, par kurās ieklāsīcēšanu vienā vai otrā žanrā var debatēt, tomēr forma ir kā dienasgrāmatai. Nekas nelieciņa, ka Jeerīts būtu bijis nolaids vai bezatbildīgs savas valsts interešu pārstāvis Rīgā, tomēr viņam rūpējusi arī sava privātā prāta un jūtdzīve, ko viņš nav ļāvis sabiedriskajiem pienākumiem kompromitēt. Var pat teikt, ka viņa dzīves vadmotīvs bijis ieturēt veseligu līdzsvaru starp sabiedriskiem uzdevumiem un savas personiskās sfairas, savas personības integrītātes pasargāšanu un saglabāšanu.

Lūk, pāris citātu:

Katu dienu man mugurā tīrs kreklis, izgludināts uzvalks un kaklā izvēlēta kaklasaite. Tas ir amats, kas

mani no rīta cel kājās. Es daru savu darbu. Neviens to nevar apšaubīt. Bet lai neviens pat nedomā, ka zina, kas notiek manī iekšā. Neviens! (126. lpp.)

Citu dzīves nepieder mums, un mūsu dzīves nepieder citiem. (99.) Es esmu kā kāmielis, kas iet tieši ilgi, cik iet, galvu augšā. (84.)

Viscaur rodas iespāids, ka Jeerīts nav dzimis diplomāts, bet ka viņš, būdams taču labs Igaunijas patriots, savu vēstnieka lomu Rīgā godam nospēlē. Tiesa, viņam nerūp ārišķibas, kādas, šķiet, vairākumam diplomātu ir tiesi tās, kas šo darbu dara pievīcīgu.

Es nekad neesmu gribējis mašīnu. Man nav mašīnas. Es gribu iet kājām, viņš raksta. (332.) Rīdzinieki, kas Jeerītu pazinuši, viņu bieži sazīmējuši arī braucam pa parku celiņiem vai gar jūru ar divriteni. Lai laiku pa laikam aizbrauktu mājās uz Tallinu, vēstnieks devis priekšroku satiksmes autobusam, nevis lidmašīnai.

Jeerīts raksta: *Es nemāku nevienam pašam novērotājam NEPĀR-PROTAMI izskaidrot, ko es vispār te vēstniecībā daru. Oficiālie burvju vārdi skan šādi: esmu klāt. Klātbūtne ir mana mantra.* (367.)

Un Jeerīts tad nu arī visur ir klāt. Reizes divdesmit gadā viņam jāparādās Rīgas lidostas VIP telpās, kad Rīgā ierodas vai kā transitpasažieris Rīgā citā lidmašīnā pārsēžas Igaunijas valsts prezidents. Diemasgrāmatas ieraksts par vienu šādu reizi: *Mierīga priekšpusdiena lidostas VIP telpās... Prezidents darbojās ar savu laptopu, mēs runājāmies. Mūsu bija daudz.* (271.)

Citrez jāiet, kad aicina Latvijas prezidents: *Vakārā vēlreiz uzvilkumšo uzvalku ar balto kreklu un etiķetei atbilstošo kaklasaiti. Bija jāiet uz prezidenta pils dārzu skati-*

ties salūtu. Pēc tam, pārnācis mājās, pēkšņi pamanīju, ka MANS ES arī ir atgriezies. ... Tu atkal esi tu pats. (80.)

Sava „es” gluži vai ekstatiska atgūšana pēc sabiedriskā tēla lomas nospēlēšanas pieņemšanā pie Amerikas vēstnieces lasāma 119. lappusē:

Ātri vien devos no turienes prom, kad visi pazīstamie bija saplikēti, samīloti un sabučoti, samāti un sačloti. ... Virs Rīgas karājās vakara krēslas krāsainie mākoņi, violeti un oranži, Saulriets tos apgaismoja kaut kur no apakšas, no neredzamā. Varbūt no zemes apakšas. Mākoņu krāsa bija spēcīga, un ainava bija neciešami skaista. ... Paliku stāvam kājās zem parka kokiem, uz pieņemšanas ielūguma otras puses žigļi uzrakstīju vienu dzejoli. Tad pacēlu skatienu uz augšu un pamanīju, ka pāri ielai redzama Arlietu ministrijas ēka. Sāku smieties. Nevienā Arlietu ministrijā nevienam ierēdnim nevajadzētu sākt domāt, ka viņš zina, ko dažs ārvalstu vēstnieks tieši tagad zem kokiem dara.

Jāka Jeerīta dienasgrāmata sevišķi iepriecinās cilvēkus, kurus pati dzīve ievirzījusi tādu uzdevumu veikšanā, kas diendienā prasa tikšanos un saskarsmi ar daudziem citiem cilvēkiem, bet kuŗi sirds dzīlumos ilgojas pēc laika dzīlākām pārdomām, pēc iespējām ieskatīties pašiem sevi, pēc lasīšanas prieķiem un, ko var zināt, varbūt pat pēc kāda dzejoļa sacerēšanas.

Latviešu lasītājam īpaši gribas zināt, ko igauņu vēstnieks un dzejnieks saka par mums pašiem. Izteikumi par Latviju, latviešiem un Rīgu itin bagātīgi izkaisīti pa visu grāmatu. Jeerīts pamanījis, ka latvieši igauņus tiecas apbrīnot: „Igaunija Latvijā ir lielvalsts.” (53.) Divas lappuses (116. – 117.) viņš veltījis cilvēkam, kas pēdējos gados var-

būt vairāk nekā jebkurš cits kļuvis par Rīgas ielu kultūras dzelzs inventāru. Tā ir Marija, kas Līvu laukumā magnetofona mūzikas pavadījumā ar vienu roku paceltu, otru lejā griežas un griežas rīnkā apkārt un atlidzībā par savu „dejošanu” labprāt pieņem gaŗmgājēju sīknaudīnu. Viņa griezīsies tur tik ilgi, cik ilgi griezīsies pasaule, rezonē Jeerīts. Te, protams, ir viegli dzejniekam oponēt: uz galvošanu dažus simt metrus no Līvu laukuma statiskā, debesīm pietuvinātā Milda tur stāvēs vēl ilgi pēc tam, kad Marija vairs negriezīsies. Bet tāpēc jau ir dzejnieki, lai tilpat skaisti kā to, kas ir, pasacītu arī to, kā nav.

Pašus nelaipnākos vārdus par mums Jeerīts saka ierakstā par Jāņa Čakstes simt piecdesmit gadu dzimšanas dienas atceres brīdi pie prezidenta pieminekļa Meža kapas. Esam notēloti kā slīkti organizātori, aicinot diplomātisko korpu su piemiņas vietā ierasties „nepiedodami agri”, bet tad aizkavētā Latvijas prezidenta dēļ liekot šiem diplomātiem kopā ar skolēniem „vairāk nekā pusstundu ... stāvēt ierindā zem klajām, raudošām debesīm”. Jeerīts raksta: *Mēli trīdams, kāds no mums izteica bēdīgu novērojumu, ka šī nebeidzamā himnas spēlēšana, bezgalīgā ziedu nolikšana visu pieminekļu, akmeņu un durvju priekšā, kā arī gaļo runu teikšana, kuŗu visi jau iedomājāmie vārdi sen novadējušies un spirata glāzē klunkšķ zaļš ūdens, tas viss liecīna par latviešu nedrošo identitātes sajūtu.* (128.)

Interesanti, vai tad Igaunijā valstiski nozīmīgi rituāli kaut kā būtiski atšķiras no Latvijā ierastajiem? Kā, piemēram, atbildētu Anna Žigure, kādreizējā Latvijas vēstniece Igaunijā? Pie bieži vien nekvalitatīvas Latvijas himnas atskanošanas

mūsu autors vēl atgriežas 249. lappusē. Plašāk (301. – 303.) apskatīta Kārla Ulmaņa „nepatika pret igauņiem” un tās iemesli, kurū dēļ Ulmanis ne reizi nav viesojies Igauņijā.

Grāmata ir pilna aforismu, sentenču, prātuļu, tā ka tās viegli varētu sakopot mazgrāmatīnā dzīves gudrību pasmelties gribētājiem. Piemēri:

Katra tavas ādas šūna, katrs tavas dzīslas aukļīnas centimetrs ir briņumdarbs. Tikai tad, ja tu spēj to pareizi ieraudzīt. (14.)

Rakstīšana rada reibuma pakāpi, ko izsaka ar trijiem vārdu pāriem reizē: *es esmu; es mīlu; es mirstu.* (168.)

Starpība starp eiropieti un amerikāni:

Viņi tur pērk. Visu. Es te lasu. Visu. (202.)

Par igauņu emigrantiem Zviedrijā:

Patesībā viņi ir jau par vienu trešdaļu zviedri. Tas nav ne labi, ne slīkti, tā vienkārši ir. (238.)

Ja tev nav Dieva, tad uz ko tu ceri, ja tev ir Dievs, tad no kā tu baidies! (345.)

Dieva vārds gan, vismaz latviskajā tulkojumā, kārtējo reizi rakstīts ar mazo burtu. Lai es neklūtu gaļaicīgs, apsolos turpmāk šo tematu vairs necilāt, bet divaini šķiet, ka vārds Vārds, kas Jāņa evaņģēlija pirmajā teikumā lietots kā Dieva sinonims, rakstīts ar lielo V (33.), Dieva nams Doms rakstīts ar lielo D, Dieva slavinātājas mūzikas komponistu Bacha un Hendeļa vārdi rakstīti ar lielo B un H, bet pats Dievs – ja ne saturiski, tad ortografiski – tai pašā grāmatā jāpazemo ar mazo burtu. Kur te loģika?

Eduards Silkalns

(Turpināts no Nr. 8)
Aleksandrs Gārša

Skolā jāiet, jāmācās Atmiņu stāsts

Toreiz varēju ļoti ātri paskriet.

Vispār bija interesanti, kā tēvs bija tīcīs ārā no Kurzemes un no nācis pie mums. Viņu bija nokēruši līdz ar kādu citu, zvejnieku laivā mēģinot braukt uz Zviedriju. Laikam latviešu palīgpolicisti izlikās noticejuši viņa neticamajam, pat naīvajam stāstam, ka viņš braucis ar savu draugu zvejniekiem līdzi jūrā „pazvejot”. Interesanti, kā viņš bija izskaidrojis brezenta maisu ar drēbēm un dokumentiem!

Drīz pēc tam pie tēva Tautas Palīdzības birojā esot ieradušies divi vācu virsnieki un likuši parakstīt dokumentus, ka varot jauņus latviešu puišus piespiest iet armijas „palīgdienestā” tranšejas rakt un ka vajadzības gadījumos Sarkanā Krusta – Tautas Palīdzības ambulances varot izmantot armijas daļu pārvadāšanai. Tēvs atbildējis, ka pirmais neesot viņa kompetencē un otrs esot pret Ženēvas konvenciju un viņš neko tam līdzīgu neparakstīt. Virsnieki atbildējuši: „Ak tad jūs esat pret mums un gribat kara darbību sabotēt!” Pāpēmuši līdzi un iešķēguši aiz restēm turpat Liepājā, nošaujamo cietumā. Nakti kāds

jauns latviešu legionārs – virsnieks, kas viņu pazinīs no agrākiem laikiem, izlaidis viņu ārā, bet teicis, lai no Kurzemes „pazūdot”, cik ātri vien varot. Tēvs licis kādam savam palīgam izrakstīt „Tautas Palīdzības” vārdā „komandējumu” uz Vāciju, iejuvis bēglu masā uz kāda kuģa un nonācis Vācijā. Bet tas viss jau ir cits stāsts.

Kemnicā viņš nonāca pēc lieluzbrukuma Drēzdenei. Es pēc vēl Drēzdeni paspēju redzēt, kad māte mani paņēma līdzi, tur apmeklējot kādu draudzeni – latviešu ārsti, kas tur bija apmetusies. Redzēju vēl slaveno „Cvingeru” un skaisto veco iekšpilsētu un sevišķi izbaudīju braucienu ar speciālo ātro tramvaju. Nedēļu vēlāk naktī pa istabiņas logu redzējām, ka visa austrumu pamale ir spoži sarkana. Drēzdenes vairs nebija! Kemnicieši priecājās, ka vismaz viņus šāds liktenis nepiemeklēja! Paris nedēļu vēlāk tieši tas pats notika ar Kemnicu. Tēvs tobrīd sēdēja kādas mazas viesnīcīņas pagrabā, pie centra.

Māte šo nakts lieluzbrukumu pavadīja jaunās slimnīcas korpusā ar saviem infekcijas slimību pacientiem. Es sēdēju lielās blokmā-

jas pagrabā ar garigi slimajiem pacientiem. Tā bija baiga nakts. Gandrīz bezgalīgi ilgi skanēja tuvu un tālu sprāgstošo bumbu dunoņa. Sagrābis mazu koferiti, sēdēju pagrabā, trīcēdams aiz bailēm. Sevišķi nepatikama bija tuvā dārdoņa. Ar bažām skatījos trubās, kas vījās gar griestiem, un brīnījos, kas notiks, ja tās tiks pārrautas. It kā kāds būtu lasījis manas domas, sekoja milzīgs sprādziens un izdzīza patvertnes gaismas. Garā vājā skāļi blāva, un es biju sastindzis aiz bailēm. Sekoja klusums.

No pagraba nelāva iziet, jo nākot otrs degbumbas metēju lidmašīnu vilnis. Drīz pēc tam pagrabs piepildījis ar dūmiem un es to mārē dabūju to atstāt. Izgāju pagalmā februāra sniegā un pamanīju, ka ēkas korpuši vidū ir gandrīz pāršķelts un vai nu no sprādzienā, vai degbumbām degti. Stāvēju šīs ēkas pagalmā, krampjaini turot savu mazo koferiti ar man miljājām lietinām, kliedzu skaļā balsī, un man lija asaru straume. Nezināju, kas noticis ar māti citā pagrabā, citā ēkā. Visapkārt slimnīcas pakalnam pilsēta ieletās degti.

Lejā vilnoja nepārtraukta uguns jūra. Zināju, ka kaut kur tur, šajā liesmu ellē, ir mans tēvs, un nevarēju aptvert, ka tur kāds vispār var izdzīvot. Pēc laika, kas likās bezgalīgi garš, atnāca māte un mēs uzgājām mū-

su neskartās ēkas istabinās. Otrā rīta no mātes nodalas pagraba izvāca nesprāgušu milzu bumbu. Nekādas uzbrukuma atsaukuma sirēnas šai chaosā vairs neskanēja. Viss slimīcas dārzs bija klāts liejiem bumbu krāteriem. Nebija jāiet uz mežu tos meklēt. Kā izsmieklis slimnīcas neskarto ēku jumtus greznoja gigantiski sarkani krusti uz balta fona. „Tepikbumbojot” vācu pilsētas, droši vien nevienam bumbotājam Ženēvas konvencija nerūpeja... Otrā rīta nokvēpis pie slimnīcas vārtiem ieradās tēvs. Kā akmens man nokrita no sirds. Saķerušies rokās, viņi cilvēku kēdē iznākuši cauri uguns vētrai degošajā pilsētā. Tā laikam man bija dāvana manā nesen aizgājušajā desmitajā dzimšanas dienā.

Savādā kārtā lazareti skolā neierikoja, un skola kādu laiku pēc lieluzbrukuma neskarta darbu. Pēc kādām nedēļām, man no skolas ārā ejot, sākās zemu lidojumu lidmašīnu uzbrukums. Bez jebkāda brīdinājuma vācu zēns, kas man bija skolas solā blakus sēdētājs, mēģināja skriet pāri ielai, bet viņu smagi savainoja. Vēlāk viņš slimnīcā nomira. Pēc tam es uz skolu vairs negāju. Un tā, cik atceros, īsi pēc tam frontei tuvojoties, darbību arī beidza.

(Turpinājums sekos)

Dzīves uzdevuma piepildīšana

Arnolds Klotiņš No zobena dziesma. Roberts Zuika un viņa vīru koris karā, gūstā un trimdā. Apgāds „Zinātne”, 2013.

Nezin kādēl man šķiet, ka Arnolds Klotiņš un viņa aprakstīta grāmatas varoņa - diriģenta un mūzikas dzīves organizatora mūži ir vilkuši līdzīgas mūža gaitu spirāles. Neparastas un līdzīgas dzīves parallēles. Abu mūža kulinācija ir pēdējie divi gadu divdesmiti. Faktiski kopš no Latvijas atgūtās neatkarības pirmajiem gadiem. Vienam - atgriešanās mājās, tautas gaviles un virsdiriģenta zizlis. Otram - „Latviešu koņa dziesmu antoloģija” kopā ar Imantu Kokaru, grāmata „Mūzika okupācijā”, par kuŗu Arnolds Klotiņš šogad saņēma Lielo mūzikas balvu (kaut Latviešu Mūzikas balvu viņš ir izdalījis citiem) un tagad - pētījums par Roberta Zuiķas dzīves gaitām un aktīvo mūzikālā darbošanos mūža gārumā grāmatā „No zobena dziesma”.

Sogad sakrīt divas lielas jubilejas: Jāzepa Vitola un viņa mūzikas teicamā interprēta Roberta Zuiķas apalās skaitļu virknē - 150 un 100! Klotiņš grāmata iznāca tieši Zuiķas jubilejas nedēļā.

Rakstīt par savu varoni, viņam dzīvam esot, ir grūti. Ne vienmēr izdodas izveidot varoņa ģimētni, kuŗā fakti līdzsvarotos ar patiesību. Arnoldam Klotiņam tas ir izdevies, jo Roberta Zuiķas dzīve un darbs nostiprināts otra grāmatas varona - Laika reālajos ietvaros. Grāmata ir par diviem varonjiem: Robertu Zuiķu un viņa laiku. Arnolds Klotiņš, pats būdams sava laika liecnieks, spējis teicami izprast mūzikā dzīves līktenā mainības. *Tempus opportuum nosce!* - Centos satvert isto brīdi, kā teicis kāds viduslaiku domātājs.

Laiks ir nekad neaprimstošas dzirnas, kas visu samāl putekļos. Bet tikpat labi arī telpa, kuŗā viss pamazām nosedzas ar atmiņu biezo putekļu kārtu. Taču pat telpas nebeidzamībai ir savas robežas, kas ir atkarīgas no mūsu uztveres, iztēles lieluma. Diemžēl apstāsanās šajā Laiktelpā nav iešķējama. Ar vēlēšanos uzvarēt laiku nodarbojas mūzika. Un dažreiz izdodas uzeikt Laika dzirnas, dažreiz ne! Tās malā lēni un neapturami.

Šīs filozofiskās pārdomas raiša A. Klotiņa apjomīgais pētījums. Sint astoņdesmit lappušu biezā grāmata, kuŗā teksts ir katrā lappusē dalīts uz pusēm, ir kā laba ilustrācija viņa paša iepriekšējam darbam „Mūzika okupācijā”. Autors jau tur apraksta kaŗa pēdējās dienas, latviešu intelīgences pašaizlīdzīgo palīdzību Kurzemes cietokšņa aizstāvjiem, arī trimdnieku pirmos solus svešajā zemē.

Jaunā grāmata turpina šo aizsākto pētījumu, atklājot jaunus faktus mūsu maz pētītās latviešu mūzikas vēstures lapaspusēs. Faktu daudzums, kas saglabājies Zuiķas un viņa laikabiedru atminās un dokumentos, ir mēģinājums apturēt laika dzirnu vienmuļo malšanu, kuŗā jau tā ir pietiekami daudz savos gaņgros samalusi, izmalusi mums vēl nezināmu varoņu dzīves un likteņus. Roberta Zuiķas dzīve tam ir labs piemērs.

Jānis Norvilis stāstīja, ka viņam sapņos bieži nācies atgriezties savā

dzīmtajā pusē, īpaši tēva celtajā klētiņā, kuŗas attēlu viņš glabāja pie savas gultas. Kultūras psichologi un antropologi droši vien rastu dažādus zinātniskus skaidrojumus šādiem sapņiem. Man ir sava skaidrojums: šie sapņi ir tās mistiskās saites, kuŗas ļauj cilvēkam atgriezties zaudētajā bērnības paradizē. Paradizē, kuŗā vienīgā spēj pretoties laika absorbcijai un atminu patinai.

Arī Roberts Zuiķa droši vien redzējis sapņi savas tēvmājas Ambātus, varbūt arī savu Kosas skolu. Tā pieminēta grāmata itin bieži. Arī Robertam mācoties Rīgas Skolotāju institūtā, viņa skolotāju vidū bija vairāki pazīstami latviešu zinību vīri: mūzikas vēsturnieks un diriģents, folklorists Jēkabs Vitoliņš, teologs, folklorists, dzejnieks Ludis Bērziņš. Tā vien šķiet, ka Bērziņš bijis viens no tiem teologiem, kuŗi saskatīja latviešu tautasdīsēmā vairāk nekā pagāniskas vārsmas. Dievam žēl, mūsdienu teologu vidū šāds viņš nav atrodams... Šķiet, ka Zuiķas skolas biedrs varēja būt arī Hermans Kreicers, vairāku atmiņu grāmatu (trimdā izdotu) autors. Šķiet, viņiem vajadzēja tikties, kaut ne Kreicers, ne Zuiķa šādu faktu nemin. Institūta mācībspēki bija nozīmīgs faktors savu studentu daudzpusīgas izglītošanas darbā. Šķiet, šodienas „šaura” speciālizācija ir krietni sašaurinājusi studentu pasaules izjūtu, nemaz nerunājot par aistētiskajām bagātībām, kas palikušas vienīgi laika kavēšanai.

Liela vieta grāmatā atvēlēta Roberta darbam kaŗadienestā. Foto attēlos redzamais stalrais virsnieks bija uzņēmies tiem laikiem neiedomājami atbildigu un vienlaikus bilstamu pienākumu - vākt no iešauktu leģionāru vidus koņa dziedātajus, tādējādi tos pasargājot no nosūtīšanas uz fronti. Protams, nav jau tikai dziedāšana. Bija arī kaujas brīži, apkārjojot diversantus Ludzas apkārtnē. Taču galvenais tomēr - dzīsema. Pēc atmiņas un bez instrumenta tiek sagatavota Emīla Dārziņa/K. Skalbes MŪŽAM ZILI. Pagadījusies arī Jāņa Ivanova /R. Bebra LŪGSNA. Šīs dzīses dēļ Ivanovs visus pēckārā gadus dzīvoja bailēs, lai neviens to nepieminētu.

Gār un sarežģīts ir celš projām no dzimtenes. Kaujas Horstā, gūstekņu nometne, vēlak bēglu nometnes. Mani ne reizi vien pārsteigusi trimdinieku nepieciešamība pēc kultūras, mākslas, mūzikas, literātūras! Dzīvojot pusbadā (arī Latvijā tajā laikā nebija labāk), saspiesti neapkuriņātās telpās, saģērbti ar to, kas pa rokai, viņi veido laikrakstus, glezno, organizē koņus un, vēl trakāk, - rīko pat DZIESMU SVĒTKUS!

Kādu laiku pag. gs. 90. gadu sākumā dzīvojot un strādājot Ziemeļvācijā, apmeklēju bijušo bēglu nometni netālu no Flensburgas. Kaut tagad tajā mitinās bēgli no visas pasaules, apkārtējā vide un vietējo iedzīvotāju attieksme, šķiet, nav mainījusies. Tā pati vērojotā, atturīgā un neieinteresētā attieksme pret šo nometņu iemītniekiem nav būtiski mainī-

jusies. Kā ledus gabalā iesalusi varde, kuŗu pēc gadu tūkstošiem pētī un preparē.

Emocionāla virsotne grāmatas pirmajā pusē ir Zuiķas koņa rūpes par slimu Jāzepu Vitolu. Viņa aiziešanas stāsts, liekas, ir visemocionālākais visā grāmatā. Koņa dziedātā komponista pēdējā dzīsema KALĒJS (Kārla Skalbes vārdi) ir gan beigas bagātam mūžam, gan sākums jaunai koņu un dzīsemu ērai, kuŗai vēl gala nav.

Pēdējais Zuiķas izcilais noplēns - visa vīru koņa pārvešana un darbā iekārtošana Anglijā liekas pilnīgi neticams pasākums. Taču veiks mīgs. Nelielā britu strādnieku pilsetiņa Korbija klūst par sava laika koņu aktivitāšu centru. Bez Zuiķas aktīvas līdzdarbības tas nebūtu izdevies. Koncerti dažādās Anglijas vietās, Vācijā, dzīsemu konkursi, piedalīšanās latviešu Dzīsemu dienās un Dzīsemu svētkos ir apbrīnas vērts sasniegums, ko betona maišītās Stjuarta un Loida metallrūpniecības uzņēmu mā Roberts Zuiķa no darba brīvajā laikā spēj panākt.

Zuiķas koņa bija čakls jaundarbū atskanotājs. Protams, viņam bija sava gaume - mūsdienīgākem koņa līdzekļiem veidota mūzika viņu neinteresēja. Viņa iemīloti bija Jāzepa Vitola, Jāņa Cīruļa, Emīla Dārziņa, Viktora Baštika, Helmera Pavasara, Jāņa Norviļa un citu koņa darbi, kuŗi veidotī latviešu koņa mūzikai tik mīļajā ziemeļnieciskā romantisma garā. Taču ir arī Jāņa Kalniņa vienkārši veidotās dzīses, Tālivalža Ķeniņa ne tik vienkāršas un pat Alberta Jēruma pavismam ne vienkāršās dzīses. Liecība, ka diriģenta mūzikālais apvārsnis bijis visai plašs. Padomju Latvijā dzīvojošo komponistu darbiem gan viņš nav kāties klāt.

Īpašu vietu Roberta Zuiķas dzīvē ieņem latviešu mūzikas vēstures izpētes jautājumi. Kopš 1968. gada dienas gaismu ierauga iemīlotais žurnāls LATVJU MŪZIKA. Tā galvenais veidotājs un redaktors līdz mūsu dienām ir Zuiķa. Šīs žurnāls neaizstājams bijis un vēl joprojām ir arī Latvijā. Jo latviešu mūzikas nopietnāka pētīšana aizsākās tikai 90. gadu sākumā. Aprakstošās, ar padomju aistētiku *fāršētās* grāmatas šodieni nekādu nopietnu vēsturisku skaidrojumu nedod. Tāpēc Roberta Zuiķas darbs vērtējams īpaši augstu!

Sasniedzot savus simt gadus, diriģents, paidagogi, mūzikas darbinieks visplašākajā nozīmē Roberts Zuiķa ir gan savu bijušo koņu, gan Latvijas kopkoņa mīloti un cienīti. Cienot viņa nevēlēšanos sastapties ar ārēju jūtu izpausmēm, zinām, ka arī šīs dienas, šīs laiks mūzikām ir piepildīts ar cilvēcisku siltumu un mīlestību. Arī ar mūsu laba vēlējumiem! Protams, laba vēlējumi un pateicība Arnoldam Klotiņam par tik pamatīgu pētījumu, kuŗā kultūrvēsturisko nozīmi noteiks jau rītdienai!

Pauls Dambis

LATVIEŠU NOZĪMĪGĀKO NOTIKUMU KALENDĀRS 2013

MARTS

15. marts - 17. marts - ASV skolotāju konference Gaļezerā, Mičiganā. Rīko ALA. Vairāk www.alausa.org
16. marts - Komūnistiskā terora upuru piemiņas dievkalpojums Rīgā, Doma baznīcā plkst. 10.00. Ziedu nolikšana pie Brīvības pieminekļa un Lestenes Brāļu kapos
16. marts - Balvas pasniegšana veiksmīgākajam latviešu uzņēmējam Lielbritānijā. Northemptona, Lielbritānija. Rīko Anglo-Baltic News
21. marts - 26. marts - Piektais Starptautiskais R. Blaumaņa festivāls Valmieras teātrī
23. marts - Izrāde „Sprīdītis” Bredfordā, Lielbritānijā. Rīko „Latvijas koncerti”
24. marts - Izrāde „Sprīdītis” Londonā, Lielbritānijā. Rīko „Latvijas koncerti”
25. marts - Deportāciju atceres dienai veltīts koncerts Omskas latviešiem Omskā, Krievijā. Rīko „Latvijas koncerti”

APRĪLIS

13. aprīlis - 14. aprīlis - Ziemeļamerikas latviešu XIV Ērģēļu dienas Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa draudzes baznīcā Newtown Square, PA. Vairāk www.latvianluthchurchphila.org
13. aprīlis - Izrāde „Sprīdītis” Dublinā, Īrijā. Rīko „Latvijas koncerti”
14. aprīlis - Izrāde „Sprīdītis” Limerickā, Īrijā. Rīko „Latvijas koncerti”
19. aprīli - Izrāde „Pasakas par ziediem” Stokholmā, Zviedrijā. Rīko „Latvijas koncerti”
20. aprīli - Izrāde „Pasakas par ziediem” Gēteborgā, Zviedrijā. Rīko „Latvijas koncerti”
21. aprīli - Izrāde „Pasakas par ziediem” Oslo, Norvēģijā. Rīko „Latvijas koncerti”

MAIJS

2. maijā - ASV latviešu organizāciju pieredzes apmaiņas seminārs. Vairāk www.alausa.org
3. maijs - 5. maijs - Amerikas latviešu apvienības (ALA) 62. kongress Sietlas priekšpilsētā Tukwillā. Vairāk www.alausa.org/lv/citi/alias-62-kongress-sietla-vasingtona/
4. maijs - 5. maijs - Latviešu kultūras dienas Īrijā. Rīko Latviešu nacionālā padome Īrijā. irijaslnp@gmail.com

JŪNIJS

1. jūnijs - Latvijas pašvaldību vēlēšanas. Vairāk www.cvk.lv
4. jūnijs - 15. jūnijs - Rīgas Operas festivāls. Vairāk www.lno.lv
21. jūnijs - 22. jūnijs - Pasaules latviešu amatnieku saiets Valmierā. Vairāk www.macibucentrus.lv
22. jūnijs - 29. jūnijs - Daugavas Vanagu Centrālās Valdes sēde un Globālās dienas Rīgā un "Valguma pasaule" (Tukuma nov.). Vairāk informācijas - amezmalis@hotmail.com
27. jūnijs - 11. jūlijs - „Hello, Latvia! / Sveika, dzimtene!“ - divvalodu ceļojums pieaugušajiem, ģimenēm. Iespēja iepazīt Rīgu, apceļot Latviju un apmeklēt XXV Vispārējos Dzīses un XV Deju svētkus! Rezervējiet vietu, iesūtot \$500 iemaksu. Maksimālais dalībnieku skaits ir 20; cena \$3600.
27. jūnijs - 11. jūlijs - „Heritage Latvia“ - angļu valodas ceļojums jauniešiem. Jaunieši (13-15 g.v.) iepazīsies ar Rīgu, apceļos Latviju, satiksies ar sava vecuma jauniešiem divās Latvijas skolās un apmeklēs Dzīses un Deju svētkus. Programma līdzīnās „Sveika, Latvija!“ ceļojumam, tīkai informāciju sniedzam angļu valodā. Cena \$3 100. Tuvāka informācija par abiem ceļojumiem, kontaktējoties ar Anitu Juberti: tālr. (301) 340-8719, e-pasts: projekti@alausa.org **Pieteikšanās terminš abiem ceļojumiem ir līdz 2013. gada 28. februārim.** - Pieteikšanās veidlapas ir pieejamas ALAs mājas lapā www.alausa.org.
30. jūnijs - 7. jūlijs - XXV Vispārējie latviešu Dzīses un XV Deju svētki Rīgā:
29. jūnijā 11.00 koņu kaři LU aulā un Rīgas Latviešu biedrībā
30. jūnijā 18.00 Dzīses svētku atklāšana un virsdiriģentu/ virs vadītāju godināšana Dzīses svētku parkā
2. jūlijā 19.00 J. Vitola 150 gadu jubilejai veltīts koncerts LU aulā
3. jūlijā 19.00 Vokāli simfoniskās mūzikas koncerts *Arēnā Riga* 19.00 Pūtēju orķestru koncerts Lielajā ģildē
4. jūlijā 18.00 Kokļu ansamblu koncerts Izstāžu centrā Ķipsalā, zālē nr.2
5. jūlijā 14.00 Deju lieluzvedums, 1. koncerts Daugavas stadionā 22.00 Deju lieluzvedums, 2. koncerts Daugavas stadionā
6. jūlijā 12.00 Deju lieluzvedums, 3. koncerts Daugavas stadionā 17.00 Dižkoncerts Doma laukumā 22.00 Deju lieluzvedums, 4. koncerts Daugavas stadionā
7. jūlijā 10.00 Gājiens 19.00 Nobeiguma koncerts „Līgo“ Mežaparka estrādē 23.00 - 4.00 Sadziedāšanās nakts
30. jūnijs - Pasaules Latviešu saiets Rīgā, Rīgas Latviešu biedrības Lielajā zālē no 13:00 līdz 17:00. Vairāk girtszeidenbergs@comcast.net

VEIDOSIM ŠO KALENDĀRU KOPĀ!

Sūtiet informāciju uz Rīgas redakciju: redakcija@laiks.us, redakcija@brivaltvija.lv, fakss: +371 67326784, tālr.: +371 67326761

Latvietis Johans Muižnieks Igaunijas Brīvības cīņās

Šajās dienās mūsu kaimiņvalsts – Igaunija svin 95. gadskārtu kopš neatkarības proklamēšanas. 1918. gada 24. februārā pievakarē Tallinā notika militāra sadursme starp jaunās valsts pašaizsardzības vienībām un sarkanarmiešiem. Šajā sadursmē nāvējoši tika ievainots aizsardzības spēku dalībnieks **latvietis Jānis (Johans) Muižnieks**. **Vinš tiek dēvēts par Igaunijas Neatkarības kaŗa pirmo upuri.** Latvijā šis fakts ir maz zināms. Tikai nesen vēsturniekim izdevies daudz ko noskaidrot par šo vēstures lappusi un Muižnieka personību.

Tallinā pie Resnās Margaritas torņa sienas 1936. gada pavasarī tika atklāta Muižniekiem veltīta piemiņas plāksne. Vēlāk, padomju laikā, plāksne „pazuda”. 1991. gada septembrī Tallinas reālskolas 110. gadadienes sarīkojumu laikā Muižniekiem tika atklāta jauna piemiņas plāksne, šoreiz ēkas iekšpusē – Igaunijas Jūrniecības mūzeja telpās.

Uz piemiņas plāksnes ir rakstīts: „1918. gada 24. februārī pie Resnās Margaritas pirmajā kaujā par Igaunijas Republiku krita Tallinas Pētera reālskolas skolnieks pašaizsargs **JOHANS MUIŽNIEKS**.”

Pēc Igaunijas vēsturnieka Killo Arjaka pētījumiem, Muižnieks patiesām bijis pašaizsargs, bet Tallinas Pētera reālskolas skolnieks pašaizsargs **JOHANS MUIŽNIEKS**.

Pēc dažiem ziņu avotiem secināms, ka Tallinā dzīvojis Muižnieka onkulis un viņam te bijusi arī citi radinieki, jo Igaunijas galvaspilsētā dzīvojuši vairāki Muižnieki; no 1917. līdz 1929. gadam atrastas ziņas par 17 Muižniekiem. Četri no viņiem beiguši Tallinas reālskolu, taču viņiem bijusi citi vārdi. Tallinā atrasts viens *Johan Muischneek*, kas dzimis 1865. gada, bet 1928. gada izbraucis no Tallinas.

Igaunijas prezidents Tomass Hendriks Ilvess 2011. gada 12. novembrī Svētā Jura baznīcā Tori ciemā Pērnavas aprinkī atklāja piemiņas plāksni, godinot 50 Latvijas pilsoņus, kas cīnījusies par Igaunijas brīvību. Savā uzrunā Ilvess uzsvēra, ka pirmsais cilvēks, kurš krita par Igaunijas neatkarību 1918. gada 24. februārī Tallinā kaujā ar sarkanarmiešiem, bija latvietis Johans Muižnieks

tas liek domāt, ka viņš izvēlējies parastu kaŗavīru karjeru, beidzot kādu kaŗaskolu Krievijā un dienot Krievijas armijā līdz Pirmajam pasaules kaŗam. 1917. gadā viņš bija uzdienujējis līdz Krievijas armijas kapteiņa pakāpei. Tā kā 1917. gadā vācieši bija ieņēmuši ZiemelLatvijas teritoriju, viņš vairs nevarēja atgriezties mājās. Tallinas pilsētas archīvā 1917. gada 13. decembrī parādās ziņa, ka Tallinā nonācis 35 gadus vecais stāba kapteinis *Ivans Ivana dēls Musnek*.

Pēc dažiem ziņu avotiem secināms, ka Tallinā dzīvojis Muižnieka onkulis un viņam te bijusi arī citi radinieki, jo Igaunijas galvaspilsētā dzīvojuši vairāki Muižnieki; no 1917. līdz 1929. gadam atrastas ziņas par 17 Muižniekiem. Četri no viņiem beiguši Tallinas reālskolu, taču viņiem bijusi citi vārdi. Tallinā atrasts viens *Johan Muischneek*, kas dzimis 1865. gada, bet 1928. gada izbraucis no Tallinas.

Kritušais Muižnieks par *reālistu*

kļuvis acīmredzot tāpēc, ka šie daudzīgi uzvārda braļi patiesām mācījušies Tallinas reālskolā, un no Igaunijas kaŗa laikā Zviedrijā nonākušie bēgli atcerējās ar šo uzvārdu sastapušies 20. gadsimta 70. gados. Un, kā jau tas parasti vēstures zinātnē notiek, viens raksta un citi tikai atkarto.

Ioti būtiski ir atrastie Tallinas Olevistes baznīcas draudzes dati: tur mirušo sarakstā ir arī *Jahn Muischneek*, kas miris neprecējies Tallinā 1918. gada 25. februārī pulksten 9.30 no rīta un izvadīts 3. marta pēcpusdienā no Nigulistes baznīcas. Par nāves cēloni minēts ievainojums no rikošeta lodes pie Rannas vārtiem kaujā pret matrožiem un sarkangvardiem.

Dažādos avotos vērojot vārda rakstības pārmaiņu - *Johann, Ivan, Jahn* -, var spriest, ka runa ir par vienu un to pašu latviešu kaŗavīru.

Pagājušā gadsimta 30. gadu vidū tas apstiprināts arī laikrakstos: Muižnieks dienējis Krievijas

kaŗaspēkā un vācu okupētajā Rīgā nav varējis atgriezties. Tā viņš nonāca Tallinā un iestājās pilsētas pašaizsardzības spēkos. Elektrostacijas kaujā Muižnieks bija reālskolas skolēnu grupas „vadītājs un rīkotājs”.

Par Jāņa (Johana) Muižnieka dzimtas radurakstiem ir publikācija *Pasaules Illustrētās Vēstures* februāra numurā. Ar žurnāla galvenās redaktores Aivas Lapiņas laipnu atļauju pievienojam dažus izvilkumus,

• Raunas evaņģeliski luteriskās draudzes baznīcas grāmatā ir ieraksts par Jāņa Muižnieka dzimšanu un kristīšanu. 1883. gadā dzimušo sarakstā ar Nr. 260 ierakstīts 9. oktobrī dzimušais un 30. oktobrī Raunas luterānu baznīcā kristītais Raunas „Kalna Stālunu” māju kalpa Pētera Muižnieka un viņa sievas Lienes dēls Jānis Muižnieks.

• Latvijas Valsts vēstures archīva dokumentos uzieta Johana Muižnieka fotografija, kas datēta ar 1906. gadu. Fotografija pievienota Vidzemes gubernātora izsniegtais ieroča nēsašanas atļaujai. Domājams, tas varētu būt tas pats Johans Muižnieks, kuŗu nāvējoši ievainoja 1918. gada 24. februārī.

• Pirmā par Igaunijas valsti dzīvību atdevušā Johana Muižnieka kaps brīnumainā kārtā ir sagla-

bājies līdz mūsdienām un ir labā kārtībā. Kapavieta atrodas Tallinā, Rahumē kapsētā, tūlit aiz galvenajiem vārtiem pa labi, latviešu nodalījumā. Lidz ar to ir skaids, ka par Igaunijas Republiku savu dzīvību upurejušais pirmsais kaŗavīrs bijis 35 gadus vecs latviešu virsnieks, nevis igaunu ģimnazists, kā līdz šim Igaunijā uzskatīts. Par Jāņa Muižnieka kapavetas saglabāšanu un uzturēšanu kārtībā jāpateicas drosmīgai igaunu sieviete Linda Somre. Padomju okupācijas gados, būdama kapu pārzine, viņa izglāba no izpostīšanas britu kaŗavīru apbedījumus Tallinā un arī Muižnieka apbedījuma vietu. Linda Somre par izcilu ieguldījumu starpvalstu attiecībām un drosmi tika piešķirts Britu imperijas ordenis.

Tācu gadiem ilgi neviens ārpus ģimenes nezināja, ka šai apkērigai sieviete jāpateicas arī par Jāņa Muižnieka kapavetas saglabāšanu. Linda Somre bija kritušā brīvības cīnītāja latvieša Jāņa Muižnieka māsīcas vīra māsa. Visus padomju gadus plāksne uz Jāņa Muižnieka kapa nebija uzstādīta. Lai saglabātu nacionālu varoņa kapu Rahumē kapos, Linda Somre tam līdzās iekārtoja kapavietu sev un kopa to kā savas ģimenes kapu. Publikāciju sagatavoja **P. Karlsons**

ZINĀS ĪSUMĀ

Igaunijā, Valgas slimnīcā, pērn piedzimuši Latvijas ģimeņu 146 mazuli. Valkas slimnīcā piecu minūšu attālumā no Valgas un Šmiltenes slimnīcā jau vairākus gadus slēgta dzemdbiļa nodaļa, lai vairāk pacientu būtu Vidzemes slimnīcā Valmierā, 45 km attālumā. Uz Valgas slimnīcu dzemdbiļas brauc arī no Rīgas un citām Latvijas vietām.

Dobelē graudu pārstrādes uzņēmums AS „Dobeles dzirnavnieks” (dibināts 1994.g.) plāno šovasarā atvērt pirmo makaronu *spaghetti* ražotni Latvijā. Tā izlēmuši AS īpašnieki – Igaunijas miltu pārstrādes uzņēmumā *Tartu Mill*. Investīciju apjoms ražošanas modernizācijā pēdējos trīs gados pārsniedzis 19 miljonus eiro (13,35 milj. latu). 2012. gada maijā atvērtā lielaudas makaronu ražotne, tāpēc šogad plānots eksportēt gandrīz 10 000 tonnu Latvijas makaronu, kuŗu ražošanā izmantoti no Latvijas zemniekiem iepirktie kviešu graudi.

Daugavpilī viesojās bijušā pilsētas vadītāja (no 1923.gada) un labklājības ministra Jāņa Volanta (no 1928.gada) mazmeita Elizabete Roke. Volanta veikums Daugavpilī ir Vienības tilts, Vienības nams, sakārtota izglītības sistēma, infrastruktūras modernizācija (ir tramvajs) apstiprināts pilsētas ģerbonis, tāpēc radusies iecere uzcelt pieminekli viņa mūža darba piemiņai. J. Volants miris izsūtījumā Sibīrijā, kapaveta nav zināma.

Valsts regionālās attīstības aģentūra un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) izsludinājis konkursu „Uguns pavēlnieks” vispārizglītojošo skolu 7. un 8. klašu skolēniem. Galvenā balva ir celojums uz Šveici. Dalībnieki varēs demonstrēt teorētiskās zināšanas un radošās idejas tīmekļa vidē. Piecas labākās komandas no katras reģiona – Rīgas, Kurzemes, Zemgales, Latgales, Vidzemes – cīnīsies par ieklūšanu finālā, kas notiks maijā Rīgā.

Jaunielgavā, sociālā dienesta telpās, svinigi atvērts dienas centrs bērniem un ģimenēm. Tas paredzēts galvenokārt bērniem no mazturīgām ģimenēm, cilvēkiem ar kustību traucējumiem, kā arī senioriem. Tācu centru varēs apmeklēt arī ikviens pilsētas un novada iedzīvotājs. Līdzās tam veidošot pat nelielu dārziņu, kuŗā varēs audzēt dārzeņus, mācot bērniem saimnieket, un pēc tam izaudzēto kopīgi pārstrādāt.

Vecumnieku novada dome pieņemusi lēmumu par bezmaksas ēdināšanu novada skolās. Arī Valles vidusskolā 3. - 6. klases skolēni turpmāk saņems bezmaksas pusdienas. Finansējumu piešķirusi novada dome.

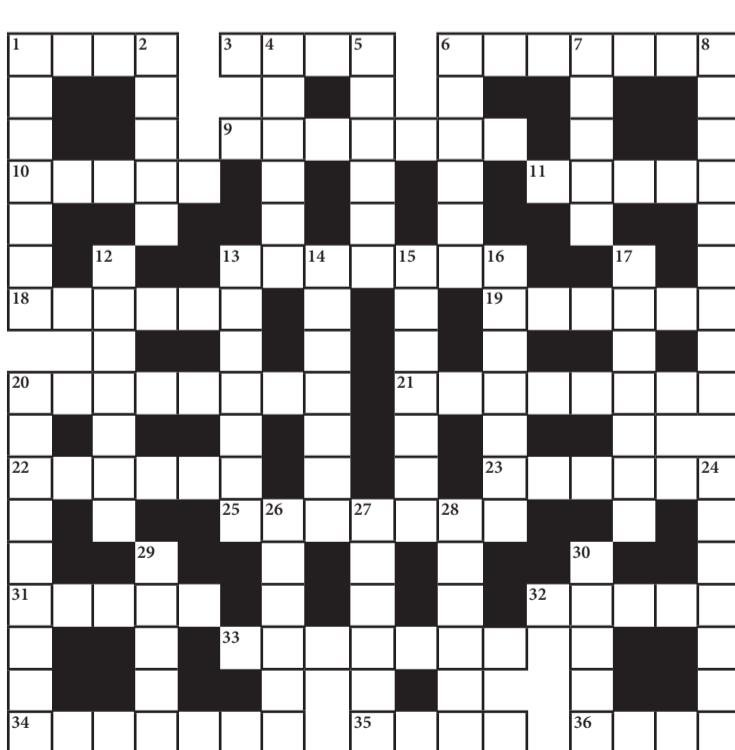
Sociālajā kampanā “Latvijas drošākā vieta” iedzīvotāji kopīgiem spēkiem veidoja Latvijas drošāko apdzīvoto vietu karti, kuŗā atzīmēja kopumā 628 vietas. Par drošāko valstī iedzīvotāji atzinuši Grobiņas novadu Liepājas pusē. Par otru drošāko vietu atzīta Valmieras pilsēta, bet trešājā vietā ir Talsu novads.

Valsts preidents Andris Bērziņš bija ieradies Aucē tikties ar pašvaldības deputātiem. Viņus iepriecināja prezidenta teiktie vārdi, ka nākamajos “Latvijas Valsts celē” remonta plānos iekļauti arī trīs ceļa posmi, kuŗu atjaunošana pašvaldībai ir ļoti būtiska.

Īzšķiras sagatavojušas Valija Berkina un Māra Linde

Krustvārdu mīkla

Sastādījuši Daiga un Ilmārs Kalni

Līmeniski. 1. Konditorejas izstrādājums. 3. Novada centrs Kurzemē. 6. Savāds, neparasts. 9. Spēcīgas gaisa plūsmas. 10. Partikula (*secināj. nozīmē*). 11. Balsts, atbalsts (*sar.*). 13. Augēdājs kukainis. 18. Atlobīties (*par krāsu*). 19. Nepareizi, mulķīgi. 20. Nākošais, turpmākais. 21. Libiešu valdnieka

Kaupo pils. 22. Audums ar spožu, gluđu virsmu. 23. Dažādu iežu graudini. 25. Samirkst, klūt slapjam. 31. Gaidas, alkas. 32. Rožu dzimtas augļu koks. 33. Noārdīt, noplēst. 34. Nonākt pie slēdziena. 35. Saistīt, valgot. 36. Garšviela.

Stateniski. 1. Apveids, aprise. 2. Mājlopi. 4. Pretēji. 5. Graudzāļu

dzimtas augš. 6. Biedinājumi, piedraudējumi. 7. Dzelzceļa izmaiņas punkts Krustpils novada Kuku pagastā, linijā Krustpils - Daugavpils. 8. Atlase, izlase. 12. Acu daļas. 13. Liels Afrikas skrējējputns. 14. jostas. 15. Emocionāls iespāids, kora dažādi faktori. 16. Sametināt. 17. Galvaspilsēta kādā no ES valstīm. 20. Nenoskaidrots, grūti saprotams. 24. Augsnē mītoši posmāji. 26. Uzturēt kārtībā, uzkopt. 27. Sievietes galvassēga. 28. Pieredze, iemaņas (kādā darbā). 29. Māņi, iedomas, nerealitāte. 30. Katoļu vīriešu klosteņa priekšnieks.

Krustvārdu mīklas (BL Nr.8) atrisinājums

Līmeniski. 3. Valmiera. 5. Trentona. 9. Launkalne. 10. Sumatra. 11. Statuss. 14. Arnika. 16. Spiest. 17. Piekraste. 18. Istabas. 20. Sinapse. 24. Spīlastes. 26. Aprīki. 27. Saporu. 28. Kariete. 30. Laukas. 31. Tauksakne. 32. Sieviete. 33. Parapets.

Stateniski. 1. Iesals. 2. Vezuvs. 3. Valkiras. 4. Lauznis. 6. Optimists. 7. Anapests. 8. Testeri. 12. Tiešmība. 13. Sasaistīt. 15. Aplausi. 16. Sekans. 19. Skaistule. 21. Rupeklis. 22. Varietē. 23. Korifejs. 25. Apkakle. 28. Klases. 29. Enkurs.

(Turpināts no 1. lpp.)

Ieskats diasporas skolotāju seminārā

Tik iepriecinošus jaunumus uzzinājuši un kafijas pauzē tos apsprieduši, skolotāji sagaidīja nākamo patikamo pārsteigumu – LVA galvenā metodiķe Vineta Vaivade, uzskatāmi demonstrējot mācību līdzekļus, detalizēti un saprotami izskaidroja to lieojumu un plašās iespējas. Klu sums zālē liecināja, ka Vinetas Vaivades teiktajā skolotāji ie klausās ar nedalītu uzmanību. Pirms pēdējā tās dienas uzdevuma, kas bija darbs grupās, skolotāji uzklausīja Avitu O'Donnell, kas dalījās pieredzē par Londonas skoliņā paveikto.

Pirmās semināra dienas darba kārtības pēdējais punkts pare dzēja "vakara sarunas neformālā

gaisotnē, dziedāšanu un lustes". Niedzīlinoties detaļas, droši var apgalvot, ka šis laiks tieši tā arī tika pavadīts! Vienīgi piebildišu - lai lustes tiešām būtu lustes, to nodrošināja Peterborough skoliņas pārstāvē Iveta Sūna un LVA Izglītības daļas vadītāja Dace Dalbiņa.

Semināra otrā diena iesākās ar darba grupu paveiktā prezentāciju. Šoreiz akcents tika likts uz skoliņu kvalitāti, ko raksturoja labās prakses piemēri. Pēc tam Aija Otomere klātesošos iepazīstināja ar elektroniskajiem mācību materiāliem, kurus var izmantot ne tikai skolotāji, bet arī bērnu vecāki – www.sazinas-tilts.lv, www.epupa.valoda.lv un

www.valoda.lv. Tad vārds tika dots Romānam Kisļakam. Viņš pastāstīja par Kentas skoliņas pieredzi tālmācības programmas īstenošanā, kas notiek, sa darbojoties ar Brocēnu vidusskolu. Semināra nobeigumā LNPL Izglītības nodalas vadītājs Māris Pūlis un bērnu mūzikas studijas – skolas "Mazais letiņš" vadītāja Inguna Grietiņa informēja par gaidāmajiem latviešu saliedēšanas pasākumiem. Anglijā tās būs tradicionālās *Bērnu dienas*, bet Īrijā – skolotāju seminārs, kas notiks 3x3 nometnes ietvaros.

Semināra dalībnieki no Īrijas (Inguna Grietiņa, Santa Eglīte, Evita Zilgme, Inese Brīla – Dublīna; Kristīne Mihailova-Walsh – Limerikas; Inga Zvirgzdiņa-Navana; Vineta Makšus – Nūrija, Ziemeļīrija; Inīta Danne, Inta Dreimane-Riekstiņa – Portaloise) un noteikti arī kollēgas no Anglijas, saka milzum lielu pal-

dies LNPL Izglītības nodalas vadītājam Mārim Pūlim, LVA pārstāvēm Dacei Dalbiņai, Vinetai Vaivadei un Aijai Otomerei, Bradfordas Daugavas Vanagiem, administrātorei Vinetai Zālītei, kā arī Bradfordas latviešu bērnu nedēļas nogales skoliņas skolotājām, vecākiem un vecvečākiem! Paldies jums visiem, jo šis noteikti bija viens no saturiski bagātākajiem un emocionāli visvairāk piepildītiem diasporas skolotāju semināriem!

Laima Ozola

Paldies par sadarbību!

DAUGAVAS VANAGU MĒNEŠRAKSTS Top 2013. gada 1. numurs

Paldies tiem abonentiem, kas jau pasūtinājuši DVM 2013. un pat 2014. gadam! Aicinām žurnālu pasūtināt arī draugiem, radītiem un domubiedriem Latvijā. Īpaši pateicīgi būs sirmie leģionāri Tērvzemē. Pasūtiniet DVM arī savu dzimto novadu un skolu bibliotēkām. **Maksa abonentiem Latvija \$22 USD jeb 11 lati.**

Abonementa likmes ir noteiktas zemei, kur dzīvo **saņemējās**, nevis kur atrodas maksātājs, tā laujot kaut daļēji segt attiecīgos pasta izdevumus.

Likmes paliek šadas (\$-USD): **Amerikā - \$34,00; Anglijā \$32,00; Austrālijā - \$42,00; Kanadā \$39,00; Vācija/Zviedrijā u.c. Eiropas valstis (Belgija, Francija, Somija...) - \$30,00.**

Abonējiet DVM, nosūtot abonētāja vārdu, adresi un DVM abonementu samaksu DVM koordinātoriem/pārstāvjiem:

Anglija - L. Ceriņš, 141 Boyer Street, Derby DE22 3TG, England. Tel: 01332 341 287.

Austrālija - Gunta Vagare, 17 Tennyson Ave., Preston, Vic. 3072, Australia.

Tel: 613-9478-6461; e-pasts: vanagi@mira.net.

Latvijā - DV CV pārstāvība Latvija, Mārstaļu ielā 5, Rīga, LV-1050, Latvija. e-pasts: dvcv1@inbox.lv; tel: +371 26003710.

Vācijā - Juris Pērkons, Walter vom Rath Str., 33, 60320 Frankfurt, Germany. Vācijā abonēšanas maksa kārtojama ar DV Vācijas valdi, Lettischer Fürsorgerverein, Postbank Hanover, Konto No. 81910307, BLZ 250-100-30.

Zviedrijā - Ilgars Gūtmanis, Mellanvagen 7, Kallered S428 30, Sweden.

e-pasts: Ilgars.0317951662@telia.com; tel: 46 31 795 1662.

ASV - Imants Kalniņš, 42 Hackensack St., Wood-Ridge, NJ 07075, USA

e-pasts: kimants@aol.com; tel: (201) 933-8234.

Kanadā – Skaidrīte Tērauds, 28 Deering Cresc., Toronto, ON

M2M 2A3, Canada. Tel. (416) 225-5534.

Piezīme: Ziedojušus DVM sūtīt DVM pārstāvjiem, kurus DVM koordinātori vai DV zemju kasieri apvienos sūtījumam uz DV CV pārstāvību Latvijā (sk. par maksājumiem). Lūdzu atzīmēt, ka ziedojuši ir "par DVM 2013. g.", un nosūtītos abonētāju koordinātoriem ar piezīmi "ziedojuši DVM par 2013. g.". Lūdzu pievienot abonētāju sarakstus (vārdus/uzvārdus un adreses), kurus DVM koordinātori apvienos nosūtīšanai uz DV CV pārstāvību.

NODIBINĀJUMS "DAUGAVAS VANAGU CENTRĀLĀS VALDES PĀRSTĀVΝIECĪBA LATVIJĀ" FONDS, Reģ. Nr. 40008004689; Konta Nr. LV02 UNLA 0001 0037 0041 2, AS "SEB BANKA"; SWIFT kods: UNLALV2X, Vecrigas filiāle, Grēcinieku 9, Rīga, LV-1050 [Latvia]. Ar norādi: "Par DVM 2013.g.", pieminot arī DV zemi. Ja maksājumā par DVM ir arī iekļauti abonementi leģionāriem Latvijā, lūdzu atzīmēt, cik DVM kopijas ir domātas leģionāriem (\$22 USD par katru DVM 2013. g.).

Ja ir grūtības nosūtīt samaksu par DVM elektroniski, tad to var veikt, arī rakstot čekus uz Daces Rudzītis vārda, ar piezīmi „Par DVM”, un tos nosūtīt uz avizes „Laiks” kantori 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA.

Atgādinām, ka, sākot ar š. g. 1. janvāri, DVM redaktore ir Ligita Koftuna. (Viņa arī laikrakstu *Laiks* un *Brīvā Latvija* galvenā redaktore.)

Rakstus un paziņojumus, lūdzu, sūtiet uz Rīgas redakciju:

Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV 1010, LĀTVIA

e-pasts – redakcija@laiks.us
fakss - +371 67326784

tālr. - +371 67326761

Daugavas Vanagi, sasauksmes, un lai mums veicas saglabāt DVM!

Mūžībā aizgājis
dze�nieks, MLĢ absolvents,
bij. "ELJA Informācijas" redaktors,
Eiropas Latviešu jaunatnes apvienības
1974.-1975.g. valdes priekšsēdis

TENIS LIEPINŠ

(05.03.1949 - 15.02.2013)

Viņu vienmēr atcerēsies
bijušie ELJA biedri Latvijā un ārzemēs

Ja ikviens tik zemē sētu
Vienu graudu veselu...

Lasiet tīmeklī!

www.brivalatvija.lv

SIA „MADONAS POLIGRAFISTS”

ir pazīstama kā viena no
senākajām tipografijām Vidzemē.

Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila
tipografiju – drukājam avizes, veidlapas, brošūras,
kalendārus. Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam
grāmatu ražošanai gan cietais vākos, gan termolīmētām
grāmatām mīkstajos vākos.

Tipografija nodrošina ar darbu Madonas pilsētas un tās
rajona 70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt
to, kas apsolīts klientam.

Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta
„Brīvā Latvija” redakciju!

Gaidīsim pasūtinājumus arī no Jums!

Mūsu adrese:

Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tālr. +371 64822742
e-pasts: pasutjumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs:

Zemītāna 2b-110a, Rīga, LV-1012, Tālr. +371 67315026
e-pasts: madpolriga@madpol.lv

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,80 par cm²
ierāmējumā

Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

● Atkārtojot vienu un to pašu
reklāmu 2 reizes, paredzēta
atlaide 10 % apmērā no
parastās cenas.

● Atkārtojot vienu un to pašu
reklāmu 3 reizes, - 15 % no
parastās cenas.

● Atkārtojot vienu un to pašu
reklāmu 4 reizes un vairāk,
- 20 % no parastās cenas.

● PRIVĀTSLŪDINĀJUMIEM:
LS 0,40 par 1 cm²
ierāmējumā.

● SĒRU SLUDINĀJUMS:
LS 35,-

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2

Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761

Tālraksts +371 67326784

Darba laiks:

Pirmsdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvā Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Koftuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Riga, LV-1010

Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,

Tālraksts: +371 67326784.

e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis "Straumeni", Cathorpe Manor, Cathorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārtu visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Parstāvniecība Anglijā:

Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.

Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.

e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar
2010. gada 1. jūliju:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 65; 12 mēnešiem

GBP 120. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstīta sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650.-; 12 mēneši Kr 1240.-. NAUDAS PĀRVĒDUMI: LETTER-NAS RIKSFORBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. : +46 8214425. Administrācija: Vija Freiman, e-pasts: freimanis@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvēdumi Vācijā: 12 mēn. – 14

SPORTS SPORTS

Rastorgujevs pie pjedestala

Latvijas biatlonists Andrejs Rastorgujevs (attēlā) Bulgārijā Eiropas meistarsacīkstēs ierindojās ceturtajā vietā. 20 km distanci

Andreju Rastorgujevu no goda pjedestala šķīra 4,2 sekundes

Rastorgujevs veica 53 minūtēs un 13,5 sekundēs. Četrās šautuvēs viņš pielāva trīs klūdas un uzvarētājam Serhijam Semjonovam no

Ukrainas finišā zaudēja 23,3 sekundes.

Miglas un apgrūtinātas redzamības apstākļos tika ateltas sprintha sacensības, kurās Rastorgujevs paspēja finišēt sestājā vietā. Otrā dienā sacensības tika pārtrauktas.

**LOK saņem ielūgumu uz
XXII Ziemas olimpiskajām
spēlēm Sočos**

Latvijas Olimpiskā komiteja (LOK) 11. februārī saņēma Starptautiskās Olimpiskās komitejas (SOK) ielūgumu uz XXII Ziemas Olimpiskajām spēlēm Sočos, kuras notiks 2014. gadā no 7. līdz 23. februārim. Tā ir tradīcija, ka tieši gadu pirms Olimpiskajām spēlēm

katra nacionālā Olimpiskā komiteja saņem šādu SOK prezidenta Žaka Roges parakstītu ielūgumu, kas ir nosūtīts visām SOK atzītajām nacionālajām Olimpiskajām komitejām.

“Ir īpaši pacilājoši saņemt šo ielūgumu pēc tik iedvesmojoša un nozīmīga notikuma kā hokeja Olimpiskās kvalifikācijas posms, kad Latvijas hokeja izlase izcīnīja ceļazīmi uz Soču Olimpiskajām spēlēm,” sacīja LOK prezidents Aldons Vrubļevskis. “Ziemas

sporta veidu sportistu līdzšinējie starti ļauj cerēt, ka uz Sočiem veidīsim vienu no visu laiku vislabākajām un spēcīgākajām Latvijas delegācijām.”

Savukārt LOK ģenerālsekretārs un Latvijas Olimpiskās komandas delegācijas vadītājs Žoržs Tikmers informēja, ka tikai nāka-

majā gadā pēc 19. janvāra, kad būs beigusies Olimpiskā kvalifikācija visos ziemas sporta veidos, būs ziņāms, kas un kādos sporta veidos startēs Sočos no Latvijas. Provizoriiski aprēķini un līdzšinējie sportistu starti ļauj cerēt, ka Latvija tiks pārstāvēta vismaz astoņos ziemas sporta veidos (biatlons, bobslejs, kamanīnu sports, distanču slēpošana, kalnu slēpošana, hokejs, skeletons, ātrslidošana). Latvijas komandā varētu būt vismaz 60 sportistu.

“Cerams, ka Latvijas delegāciju vēl papildinās sportisti, kuŗi pārstāv šorttreku, snovbordu, dailslidošanu un kērlingu un kujiem cīņa par kvalificēšanos olimpiadai vēl ir priekša,” sacīja Ž.Tikmers.

Lēmumu par dalību Soču Olimpiādā LOK pieņems savā izpildkomitejas sēdē 5. martā.

PAZINOJUMI

LATVIJA

Rīgas evaņģēliskās draudzes nākamie dievkalpojumi notiks 17. martā un 21. aprīlī.

ANGLIJA

Notinghamas DVF nodalas nāmā ceturtdien, **14. martā**, plkst. 16. Legiona un pulkveža Oskara Kalpaka atceres vakars. Rādīs videofilmu par ģenerāli Rūdolfu Bangerski. Laipni lūdz apmeklēt Notinghamas nodalas valde.

DVF Koventrijas nodalā rīko Legiona atceres dienu Mūsmājās **17. martā** plkst. 15. Visi laipni aicināti. Nodalas valde.

Bradfordā 23. martā izrāde "Sprīdītis" bērniem pēcpusdienā. Sikāka informācija pie Gitas pa tālr. 07768268524 vai Maris 07710743982.

Papildu informācija, zvanot pa tālr. 07985709913 Vineta vai 07710743982 Māris draugos.lv/domubiedros, www.latviesiem.co.uk, ABN/pasakumi

Anglijas vanadžu salidojums notiks DVF namā Londonā - 72 Queensborough Ter. London W2 3SH **20. aprīli**, reģistrēšanās plkst. 10.30, atklāšana plkst. 11. Uz kopējo mālti jāpiesakās līdz 1. aprīlim, zvanot 020 8679 0442 vai sūtot e-pastu: maritagrants@hotmail.com

DIEVKALPOJUMI VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere **Lesterā 2. martā** paredzētais dievkalpojums *neno*notiks!

Birminghamā, All Saints baznīca, Kings Heath, B14 7RA, svētdien, **17. martā**, plkst. 15.30 Ciešanu laika dievkalpojums. Pēc tam kafijas galds.

"Straumēnos", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leicestershire, LE17 6DF, svētdien, **31. martā**, plkst. 11. Lieldienu dievkalpojums apvienots ar Koventrijas kopu.

A U S T R U M A N G L I J A S DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Mansfieldā 2. martā paredzētais dievkalpojums *neno*notiks!

Derbijā, Chapel of St.Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **3. martā**, plkst. 12 Ciešanu laika dievkalpojums.

Notinghamā, Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH, svētdien, **3.**

martā, plkst. 15 Ciešanu laika dievkalpojums.

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, svētdien, **10. martā**, plkst. 14 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu. Piektdien, **29. martā**, plkst. 14 Lieļās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu, spredīkos bīsk. *emer.* Jāna Jēruma-Grīnberga.

Londonā, DVF namā, 72 Queensborough Terrace, London W2 3SH, sestdien, **23. martā**, plkst. 11 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu. Piektdien, **29. martā**, plkst. 14 Lieļās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu, spredīkos bīsk. *emer.* Jāna Jēruma-Grīnberga.

Rovfantā, Rovfantas dievnamā, RH10 4NG, svētdien, **31. martā**, plkst. 7 un 11.30 Lieldienu dievkalpojumi ar dievgaldu. Kristus augšāmcelšanās svētki!

ZIEMELANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Bradfordā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Vācu baznīcā, svētdien, **10. martā**, plkst. 10.30 Ciešanu laika dievkalpojums. Svētdien, **31. martā**, plkst. 10.30 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu un iesvētībām.

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Līdsā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, Sv. Lūkas baznīcā, svētdien, **31. martā**, plkst. 14 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu.

Halifaksā, 8 Lord Str, HX1 5AE, DVF namā, pirmadien, **1. aprīli**, plkst. 11 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Mančesterā, Stretford, M32 8FE, Martin-Luther-Kirche, 9 Park Road, svētdien, **24. martā**, plkst. 13.30 Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Voringtonā WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, **24. martā**, plkst. 20 Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

VĀCIJA DIEVKALPOJUMI
Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, **10. martā** plkst. 11 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenberg. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Lībekā, Lorenca baznīcā, **16. martā** plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Liene Orinska. Pēc dievkalpojuma uzkodas.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, **24. martā** plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.

Bekhofas latv. baznīcā (Am Beckhof 44), **1. aprīli** plkst. 14:30 Lieldienu dievkalpojums, kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galda draudzes namā.

Frankfurtē, Emmaus draudzes baznīcā, Alt Eschersheim 22, 60433 Frankfurt, svētdien, **17. martā** plkst. 13 paredzēts dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes pēcpusdienā pie tējas galda blakus esošā draudzes namā. Atrodas Frankfurtes ziemeļos, tieši iepretim S-Bahn stacijai Frankfurt/Eschersheim un tuvu U1, 2, 3 un 8 pieturai Weisser Stein.

Vircburgā, Deutschhauskirche, Am Schottenanger 2, sestdien, **23. martā** plkst. 13.30 būs Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafija draudzes telpās, un pārallēli tam bērnu nodarbības.

Memmingenā, Kristus baznīcā, Albert Schweizer Str. 19, svētdien, **24. martā**, plkst. 11.15 būs Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes namā.

Essligenē, Dienvidus baznīcā, Suedkirche, Spitalsteige 3, piektadien, **29. martā**, plkst. 15 būs Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes namā.

Ludvigshafenā, Sv. Ludvika baznīcā, St. Ludwig, Bismarck- un Wredestrasse krustojumā, svētdien, **10. martā**, plkst. 15 paredzēts dievkalpojums. Kalpos mācītāja Dr. Ilze Ķežbere. Pēc dievkalpojuma azaids ar grozinjiem draudzes telpās.

ZVIEDRIJA
Zviedrijas latviešu centrālās padomes (ZLCP) pēdējā sesija notiks sestdien, **9. martā**, plkst. 12.30 Latvijas vēstniecības telpās Stockholmā, Odengatan 5. Kafija no

plkst. 12. Pazemes vilciena piestātne Tekniska högskolan, izeja Odengatan, vai ar autobusu nr.4 un 53, piestātne Valhallavägen.

No š. g. 1. aprīļa ZLCP un Zviedrijas Latviešu apvienība (ZLA) strādās kā viena organizācija ar ZLA vārdu. ZLCP valde

Latviešu ev. lut Baznīcas Zviedrijā mācītāju un draudžu delegātū Sinode notiks svētdien, **10. martā**, plkst. 9:30 Hāgas Baznīcas draudzes telpās, Hāga Östergota 30.

Latviešu evaņģēliski luteriskās Baznīcas Zviedrijā **2013. gada SiNODES dievkalpojums** notiks sestdien, **9. martā**, plkst. 12 Hāgas baznīcā, Gēteborgā. Prāveste Ieva Graufelde un archibīskaps Elmārs E. Rozītis. Pēc dievkalpojuma draudzes vakars. Archibīskapa Elmāra E. Rozīša homilija "Kā lai sadzivo „ticība, cerība, mīlestība, šis trīs?" Visi mīļi aicināti!

Laļa Strunkes mākslas izstāde par tematu "Ultra marin stubin - māningar I tiden" - ir apskatāma Edsvik Konsthall, Landsnoravāgen

42, Sollentunā, no **16. februāra līdz 17. martam** plkst. 11-17. Uz izstādes vietu var noklūt, braucot ar vilcienu līdz Sollentunas stacijai un tad ar busu 525, 607 vai 627 līdz piestātnei Edsvik.

Gēteborgas latviešu Pensiņaru biedrības tikšanās notiks "Folkpartiet" telpās! NEDRE KVARNBERGSGATAN 7 (atrodas "Västra Nordstan"), Gēteborgā:

23. martā plkst. 13
27. aprīlī plkst. 13
25. maijā plkst. 13
Jauni biedri laipni aicināti! Valde **DIEVKALPOJUMI**

Gēteborgas Latviešu draudzes Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu **29. martā** plkst. 14 Hāgas baznīcā. Prāveste Ieva Graufelde. Pie ērģelēm Peter Wägsjö. Pēc dievkalpojuma draudzes kafija Hāgas draudzes telpās. Viesi, arī bērni, jaunieši, citi latviski rūnājošie, laipni lūgti un aicināti. Ielūdz Gēteborgas ev. lut. draudzes namā. "Mierā un paļāvībā jūs atrastu spēku." Jes 30:15

Gaidot XXV Vispārējos latviešu Dziesmu un XV Deju svētkus Rīgā, LBī jauktais koris *eLVē* sadarbībā ar Latvijas vēstniecību Īrijā aicina kopīgi svinēt

2. Latvijas kultūras dienas Īrijā 2013. gada 4. un 5. maijā

Irijas tradicionālo mākslu centrā *Clasac* un *Dublinas vecpilsētā*

Programmā dziesmas, dejas, Latvijas Dziesmu un Deju svētku fotogrāfiju izstāde, amatnieku tirdziņš, īrijas latviešu skolu izstāde "Latvju raksti".

Sarīkojumā aicināti piedalīties īrijas latviešu pašdarbnieki un viesi no Anglijas, Vācijas, Latvijas un Sveices.

Tālruni informācijai: 086 3661848 (Anta); 0863386968 (Inguna) vai rakstīt ar e-pastu: ingunagrietina@gmail.com

Pieteikšanās uz amatnieku tirdziņu: